

कान्तिगुरु श्यामञ्ज कृष्ण वर्मा

कञ्च युनिवर्सिटी, भूज

आर्ट्स इकॅट्टी

अेड.अे. - डार्ट-१

Only for External

: डुरकाशक :

रञ्जिस्ट्रार,

के.अेस.के.वी. कञ्च युनिवर्सिटी, भूज

वर्ष : २०११

KRANTIGURU SHYAMJI KRISHNAVERMA KACHCHH UNIVERSITY

INDEX

SR.NO.	SUBJECT	PAGE NO.
1	ENGLISH	3 TO 5
2	GUJARATI	6 TO 11
3	HINDI	12 TO 21
4	SANSKRIT	22 TO 28
5	HISTORY	29 TO 38
6	POLITICAL SCIENCE	39 TO 54
7	PSYCHOLOGY	55 TO 62
8	SOCIOLOGY	63 TO 71
9	ECONOMICS	72 TO 80

નોંધ : આ પુસ્તીકા માત્ર એક્સ્ટર્નલ વિદ્યાર્થીઓને ફોર્મ સાથે આપવી.

K. S. K. V. KACHCHH UNIVERSITY
SYLLABUS OF ENGLISH FOR
M. A. (External)
M. A. Part-1
(New Course)
with effect from 2007 – 08

Paper-1	: Renaissance Literature Romantic Literature	100 marks
Section-A	: Renaissance Literature	50 marks
	Texts prescribed for detailed study.	
	I. Elizabethan Lyrics	: Ed.By S.Rangachari(Macmillan)
	II. Hamlet	: William Shakespeare
	III. Dr. Faustus	: Christopher Marlowe
	Texts prescribed for non-detailed study:	
	IV. Tottle's Miscellany	: Wyatt and Surrey
	V. Essays	: Francis
Section-B	: Romantic Literature	50 marks
	Detailed Study :	
	1) An Anthology of 19 th Century Poetry (oup)-Only following poets are prescribed :	
	a) William Wordsworth:	1) Tintern Abby
		2) England, 1802
	b) S T Coleridge :	1) Kubla Khan
		2) Deiection : An Ode
	c) Lord Byron :	1) She Walks in beauty
		2) The Sea
	d) P B Shelley :	1) To a Skylark
		2) Hymn to a Intellectual Beauty
	e) John Keats :	1) Ode on a Gracian Urn
		2) Ode to a Nightingale
	2) Pride and Prejudice Jane Austen	
	3) Essays of Elia: Charles Lamb	
	Non Detailed Study :	
	4) The Rime of Ancient Mariner: S T Coleridge	
	5) The Prelude: Wordsworth	
Paper-2	: Neo-Classical Literature & Victorian Literature	100 marks
Section-A	: Neo-Classical Literature	50 marks
	Texts for detailed study.	
	I. The Rape of the Lock	: Alexander Pope
	II. She Stoops to Conquer	: Oliver Goldsmith.
	III. A Tale of a Tub	: Jonathan Swift.
	Texts prescribed for non-detailed study :	
	IV. The Spectator Papers	: Addison and Steele
	V. Robinson Crusoe	: Daniel Defoe.

Section-B : Victorian Literature **50 marks**

Detailed Study

- 1) The Mill on the Floss: George Eliot
- 2) In Memoriam: Tennyson
- 3) 'Unto This Last': Ruskin

Non Detailed Study

- 1) Sesama and Liles John Ruskin
- 2) Far from the Madding Crowd : Thomas Hardy

Paper-3 : Indian Writing in English **100 marks**

SectionA : Indian Writing in English (Pre-Independence phase) **50 marks**

Texts prescribed for non-detailed study:

- I. The Wreck : Rabindranath Tagore.
- II. Swami and his friends : R.K.Narayan
- III. Poetry in English : Ed. By Makrand Pranjape (Macmilan)

Only the following poets to be studied.

- I. Henry Derozio
- IV. Toru Dutt
- V. Sri Aurobindo

Texts prescribed for non-detailed study.

- VI. An autobiography of an Unknown Indian: Nirad Chaudhari.
- V. My Experiments with Truth: Mahatma Gandhi.

Section-B : Indian Literature in English(Post Independence phase)50 marks

Detailed Study

- 1) Twelve Modern Poets : A K Mehrotra (Oxford)
- 2) God of Small Things: Arundhati Roy
- 3) Hayvadana: Girish Karnad

Non Detailed Study

- 4) Indian Poetry in English : H M Prasad & C Prasad Singh (Sterling)
- 5) Serpant and the Rope : Raja Rao

Paper-4 : Western Critical Theory& Indian Poetics **100 marks**

Section-A : Western Critical Theory. **50 marks**

Texts prescribed for detailed study.

1. (i) Wordsworth : 'Preface to Lyrical Ballads.'
- (ii) Coleridge: 'Biographia Literaria.'
2. (i) T. S. Eliot: 'Tradition and Individual Talent'
- (ii) I. A. Richards: 'On Metaphor'
3. (i) Allen Tate: 'Tension in Poetry'
- (ii) J. C. Ransom: Criticism: 'Criticism as Pure Speculation'

Texts prescribed for non-detailed study.

- (i) Derrida: 'Structure, Sign and Play'
- (ii) Elaine Showalter: Feminist Criticism in Wilderness.'
- (iii) Acquaintance with the following critical notions.
 - 1) New Criticism
 - 2) Psycho-Analysis
 - 3) Discourse Analysis
 - 4) Deconstruction
 - 5) Orientation

Section-B : Indian Poetics **50 marks**

Detailed Study

- 1) 'Kavyalankara' – Bhamaha
- 2) 'Vakrokti Jivita' – Kuntaka
- 3) What is Art – Rabindranath Tagore

Non Detailed Study

- 1) Indian Poetics: Essays in Criticism P K Rajan (S.Chand & Co. Ltd New Delhi)
- 2) The Sources of Poetry: Shri Aurobindo
The Essence of Poetry

Section-A : Western Critical Theory. **50 marks**

Paper-5 : The Structure of English & A Study of Literary form (Tragedy) **100 marks**

Section-A : The Structure of English **50 marks**

Text: 'A Communicative Grammar of English' by Leech and Swartvik <ELBS>

- 1 (1) The elements and their relations in sentence and clause structure
 - (2) The Noun Phrase
 - (3) Co-ordination and Subordination
- 2 (1) Form and Functions of Verbs
 - (2) Forms and Functions of Adjectives
 - (3) Forms and Functions of Pronouns
 - (4) Determiners
- 3 (1) Time, Tense and Aspect
 - (2) Statements, Questions and Responses
 - (3) Degree of likelihood
 - (4) Describing Emotions
- 4 (1) Permission and Obligation
 - (2) Influencing People
 - (3) Friendly Communication
 - (4) Substitution and Omission

Section-B : A Study of Literary form (Tragedy) **50 marks**

Detailed Study

- 1) The Spanish Tragedy: Kyd
- 2) Macbeth : Shakespeare
- 3) Murder in the Cathedral : T S Eliot

Non Detailed Study

- 4) Riders to the Sea J M Synge
- 5) The Caretaker Harold Pinter

NOTE : The question paper pattern will be as specified below :

: Paper 1,2,3,4 and 5 Section B >Six general questions of 15 marks with internal options on the topics prescribed for detailed study **15 x 6 = 90 marks, for paper 5 B 15X3=45 marks.**

One objective type question based on the topics for non detailed study (with options / without options) carrying **10 marks, for Paper 5 B, 5 Marks**

: Paper 5 Section A >Three general questions of 14 marks with internal options on the topics prescribed for detailed study **14 x 3 = 42 marks**, one shot note with internal option from the topics of non detailed study **8 marks**

કાંતિગુરુ શ્યામજી કૃષ્ણવર્મા કચ્છ યુનિવર્સિટી - ભુજ
ગુજરાતી
ગુજરાતી-૨૦૦૮-૦૯
પાર્ટ-૧

- બે વર્ષનો અભ્યાસ ક્રમ (કોર્ષ)
- પ્રત્યેક વર્ષ દરમિયાન પાંચ (૫) પ્રશ્નપત્ર અર્થાત બે વર્ષ દરમિયાન કુલ દશ(૧૦)
- પ્રત્યેક પ્રશ્નપત્ર અનિવાર્ય
- પ્રત્યેક પ્રશ્નપત્ર સો (૧૦૦) ગુણનું રહેશે. પાસ થવા માટે ઓછામાં ઓછા ચાલીસ(૪૦) ગુણ રહેશે.
- પ્રશ્નપત્રના નામ અને નંબર નીચે પ્રમાણે છે.

PART-1

કોડ નં.	પેપર નં.	પેપરનું નામ
GUJ 01	P.NO.1	બે પ્રશિષ્ટ કૃતિઓનો સઘન અભ્યાસ (૧) નળાખ્યાન : પ્રેમાનંદ, સંપાદક : અનંતરાય રાવળ (૨) જયા જયન્ત : ન્હાનાલાલ
GUJ 02	P.NO.2	ભારતીય સાહિત્ય મીમાંસા
GUJ 03	P.NO.3	બોલી, સંજ્ઞા, સ્વરૂપ અને પરિચય
GUJ 04	P.NO.4	ગ્રંથાકારનો અભ્યાસ (જ્યોતીન્દ્ર દવે)
GUJ 05	P.NO.5	આધુનિક સાહિત્ય

સુચના

એક્ષ્ટર્નલ વિદ્યાર્થીઓ માટે (તમામ પેપર માટે)

- ❖ એક્ષ્ટર્નલ વિદ્યાર્થીઓ માટેના દરેક પેપરમાં બે એકમમાથી એક પ્રશ્ન પૂછાશે એક થી આઠ એકમમાંથી સામાન્ય પ્રશ્ન રહેશે અને નવમાં દશમાં એકમમાથી રહેશે.
- ❖ દરેક પ્રશ્નની અથવામા એક પ્રશ્ન આપવામાં આવશે. દરેક પ્રશ્નનાં વીસ ગુણ રહેશે.

બે પ્રશિષ્ટ કૃતિઓનો સઘન અભ્યાસ :

- (૧) નળાખ્યાન : પ્રેમાનંદ, સંપાદક અનંતરાય રાવળ
 (૨) જયા જયન્ત : ન્હાનાલાલ

પેપર-૧

- એકમ-૧ :- પ્રશિષ્ટ કૃતિની વિભાવના
 :- પ્રશિષ્ટ કૃતિની વ્યાખ્યા અને લાક્ષણિકતાઓ
 એકમ-૨ :- આખ્યાનકાર પ્રેમાનંદ અને નળાખ્યાન
 :- આધુનિક ગુજરાતી નાટ્યકારો
 એકમ-૩ :- 'નળાખ્યાન' પ્રશિષ્ટ કૃતિ તરીકે
 એકમ-૪ :- 'નળાખ્યાન'નાં પ્રમુખ રસબિંદુઓ (કથનકલા, પ્રત્યક્ષતા, રસસિદ્ધિ)
 એકમ-૫ :- 'નળાખ્યાન'માં પાત્રોનું ચરિત્રીકરણ
 એકમ-૬ :- પ્રશિષ્ટ કૃતિ તરીકે જયા-જયન્ત
 એકમ-૭ :- 'જયા-જયન્ત' નાટ્યકૃતિ તરીકે
 એકમ-૮ :- 'જયા-જયન્ત' માં પ્રયોજાયેલી ડોલનશૈલી એક સમાલોચન
 એકમ-૯ :- ન્હાનાલાલ અને ડોલનશૈલી
 એકમ-૧૦ :- 'જયા-જયન્ત' વિષયક ટૂંકનોંધો

સંદર્ભ ગ્રંથો :-

- (૧) પ્રેમાનંદ એક સમાલોચના - રમેશ શુક્લ
 (૨) પ્રેમાનંદ : જયંત ગાડીત
 (૩) સર્જક પ્રતિભા-૧ : ઉમાશંકર જોશી
 (૪) ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ભાગ-૨ : સં.ઉમાશંકર જોશી અને અન્ય
 (૫) અનુક્રમ : જયંત કોઠારી
 (૬) ન્હાનાલાલ ભાવના પ્રધાન નાટકો-ઇવરલાલ દવે
 (૭) ગંધાક્ષત : અનંતરાય રાવળ
 (૮) ન્હાનાલાલ - મનસુખલાલ ઝવેરી
 (૯) નાનાલાલ - જયંત ગાડીત
 (૧૦) સ્વાધ્યાયલોક- ૧ : નિરંજન ભગત
 (૧૧) સ્વાધ્યાયલોક- ૭ : નિરંજન ભગત
 (૧૨) કાવ્ય ભાષા - જયંત ગાડીત

ભારતીય સાહિત્ય મીમાંસા પેપર-૨

- એકમ-૧ :- રસ પ્રક્રિયા - ભારતના રસસુત્ર સંદર્ભે
- એકમ-૨ :- વિભિન્ન આચાર્યોએ કરેલી રસ વિષયક વિચારણા
- એકમ-૩ :- રસ પ્રતિતીના વિઘ્નો અને તેનું નિરસન સાધારણી કરણનો ખ્યાલ
- એકમ-૪ :- ધ્વનિવિચાર, ધ્વનિનું સ્વરૂપ, ધ્વનિવાદ અને આનંદવર્ધન
- એકમ-૫ :- ધ્વનિના મુખ્ય પ્રકારો
- એકમ-૬ :- કુન્તકનો વક્રોક્તિ વિચાર, વક્રોક્તિના પ્રકારો અને માર્ગો
- એકમ-૭ :- જગન્નાથની રમણીયતાની વિભાવના અને એને મતે કાવ્યના પ્રકારો
- એકમ-૮ :- ક્ષેમેન્દ્રનો ઔચિત્ય વિચાર અને એની વિકાસરેખા
- એકમ-૯ :- સાહિત્યમાં અલંકારનું સ્થાન
- એકમ-૧૦ :- ગુજરાતી વિવેચન : નવલરામ, આનંદશંકર, બ.ક. ઠાકોર, ઉમાશંકર જોશી, સુન્દરમ્, સુરેશ જોષી

સંદર્ભ ગ્રંથો :-

- (૧) અભિનવગુપ્તનો રસવિચાર અને બીજાં લેખો - નગીનદાસ પારેખ
- (૨) ભારતીય કાવ્યસિદ્ધાંત - જયંત કોઠારી અને નટુભાઈ રાજપરા
- (૩) સાહિત્ય મીમાંસા - સં. વિષ્ણુપ્રસાદ ત્રિવેદી
- (૪) સંસ્કૃત કાવ્યશાસ્ત્રની આધુનિક કૃતિ વિવેચનમાં પ્રસ્તુતા - જયંત કોઠારી

બોલી, સંજ્ઞા , સ્વરૂપ અને પરિચય પેપર-૩

- એકમ-૧ :- બોલીની વિભાવના
માન્યભાષા અને બોલીનો ભેદ
- એકમ-૨ :- બોલીની ઉત્પત્તિ, વિકાસ અને વિસ્તાર
- એકમ-૩ :- પ્રાદેશિક બોલીની વિભાવના, સામાજિક, સાંસ્કૃતિક મૂલ્ય અને મહત્વ
- એકમ-૪ :- ભાષાના સામાજિક, સાંસ્કૃતિક પ્રાસંગિક સ્વરૂપ ભેદો અને બોલીનો પરસ્પર સંબંધ
- એકમ-૫ :- ગુજરાતની પ્રાદેશિક બોલીઓ અને તેમનાં વિસ્તાર
- એકમ-૬ :- સૌરાષ્ટ્રી અને સુરતી બોલી
- એકમ-૭ :- ચરોતરી અને પઠિણી બોલી
- એકમ-૮ :- ગુજરાતની પ્રાદેશિક બોલીઓ વચ્ચેનો ભેદ તેનાં કારણો અને પરિબળો
- એકમ-૯ :- કચ્છીની કહેવતો, કચ્છીના કેટલાક લાક્ષણિક શબ્દપ્રયોગો
- એકમ-૧૦ :- કચ્છી વિશે વિદ્વાનોએ કરેલું કાર્ય

સંદર્ભ ગ્રંથો :-

- (૧) ગુજરાતી ભાષા - ઉદભવ વિકાસ અને સ્વરૂપ - પ્રો.કે.બી.વ્યાસ
- (૨) અક્ષર અને શબ્દ - કે.કા. શાસ્ત્રી
- (૩) ભાષા પરિચય અને ગુજરાતી ભાષાનું સ્વરૂપ- પ્રો.જયન્ત કોઠારી
- (૪) બોલી વિજ્ઞાન અને ગુજરાતી બોલીઓ - ડૉ.યોગેન્દ્ર વ્યાસ
- (૫) કચ્છ મંજૂષા- ડો. ગોવર્ધન શર્મા, ડો. ભાવના મહેતા

ગ્રંથકારનો અભ્યાસ :- જ્યોતીન્દ્ર દવે
પેપર-૪

- એકમ-૧ :- સર્જકને ઘડનારાં પરિબળો
- એકમ-૨ :- જ્યોતીન્દ્રનું જીવન.
જ્યોતીન્દ્રનું સમગ્ર સાહિત્ય (ટૂંકમાં પરિચય)
- એકમ-૩ :- 'રંગતરંગ' ભાગ-૧ થી ૬ માં જ્યોતીન્દ્રની હાસ્યની સિદ્ધિ
- એકમ-૪ :- 'અમે બધા' એક હાસ્યનવલ તરીકે
- એકમ-૫ :- જ્યોતીન્દ્રના હાસ્યમાં તત્ત્વચિંતન
- એકમ-૬ :- જ્યોતીન્દ્રમાં સર્જકત્વનો ઉન્મેષ
:- જ્યોતીન્દ્રની ભાષા
- એકમ-૭ :- જ્યોતીન્દ્રની ગૌણ કૃતિઓ
:- જ્યોતીન્દ્રનું વિવેચન
- એકમ-૮ :- જ્યોતીન્દ્રનું સમગ્ર મુલ્યાંકન
:- ગુજરાતી સાહિત્યનાં હાસ્ય લેખકો અને જ્યોતીન્દ્ર
- એકમ-૯ :- અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યમાં જ્યોતીન્દ્રનું સ્થાન
- એકમ-૧૦ :- જ્યોતીન્દ્રનું સમગ્ર મુલ્યાંકન
:- ગુજરાતી સાહિત્યના હાસ્ય લેખકો અને જ્યોતીન્દ્ર

સંદર્ભ ગ્રંથો :-

- (૧) જ્યોતીન્દ્ર દવે અભિનંદન ગ્રંથ
- (૨) સાહિત્યમીમાંસા- સંપાદન- વિષ્ણુપ્રસાદ ત્રિવેદી

આધુનિક સાહિત્ય પેપર-૫

- એકમ-૧ :- આધુનિકતા - સંજ્ઞાની વિભાવના
:- ગુજરાતી સાહિત્યમાં આધુનિકતાના ઉદ્ભાવક પરિબળો
- એકમ-૨ :- સાહિત્યમાં આધુનિકતાનો ખ્યાલ
- એકમ-૩ :- આધુનિક અને તેની નિકટની સંજ્ઞાઓ
:- (અર્વાચીન, અદ્યતન, સમાકાલીન, સાંપ્રત)
- એકમ-૪ :- ગુજરાતી નવલકથામાં આધુનિકતા
:- આધુનિક ગુજરાતી નવલકથાઓ
- એકમ-૫ :- ગુજરાતી નવલિકામાં આધુનિકતા
:- આધુનિક ગુજરાતી નવલિકાકારો
- એકમ-૬ :- ગુજરાતી કવિતામાં આધુનિકતા
:- આધુનિક ગુજરાતી પ્રમુખ કવિઓ
- એકમ-૭ :- ગુજરાતી નાટકમાં આધુનિકતા
:- આધુનિક ગુજરાતી નાટ્યકારો
- એકમ-૮ :- આધુનિકતા અને વિવિધ વાદો
:- (વાસ્તવવાદ, અતિવાસ્તવવાદ, પ્રતિકવાદ, દાદાવાદ, પુરાકલ્પનવાદ)
- એકમ-૯ :- 'બાહુક' - ચિન્નુ મોદીનું આધુનિકતા સંદર્ભે વિવેચન
- એકમ-૧૦ :- મનસુખલાલ મજેઠીયા- લાભશંકર ઠાકરનું આધુનિકતાના સંદર્ભે વિવેચન

સંદર્ભ ગ્રંથો :-

- (૧) સાહિત્યમાં આધુનિકતા-સુમન શાહ
- (૨) આધુનિકતા અને ગુજરાતી કવિતા - ભોળાભાઈ પટેલ
- (૩) આધુનિકતાવાદ - પ્રમોદકુમાર પટેલ
- (૪) આધુનિક કવિતા - નિરંજન ભગત
- (૫) આધુનિક કવિતા - ચાર મુદ્દાઓ ઉશનસૂ તથા અન્ય

कच्छ युनिवर्सिटी
यू.जी.सी मॉडल आधारित
एम.ए : हिन्दी एक्सटर्नल

सूचनाएँ :

- दो वर्षों का कोर्स ।
- प्रत्येक वर्ष दरमियान पाँच (5) प्रश्नपत्र अर्थात् दो वर्ष के कुल दस (10)।
- हिन्दी को गौण विषय के रूप में चुनने वाले विद्यार्थियों के लिए प्रथम वर्ष में पेपर – एक (1) और द्वितीय वर्ष में पेपर छः (6) को वे गौण विषय के रूप में रख सकते हैं। अन्यथा सम्पूर्ण हिन्दी (Hindi Entire) के विद्यार्थियों को तो एक (1) से पाँच (5) प्रथम वर्ष में और छः (6) से दस (10) द्वितीय वर्ष के पेपरस अध्ययन हेतु रहेंगे।
- प्रत्येक प्रश्न पत्र अनिवार्य है।
- दूसरे वर्ष में प्रश्न पत्र नौ (9) एवं दस (10) के विकल्प है। विद्यार्थी उनमें से कोई एक चुने। जैसे 9 – 1 या 9 – 2, 10 – 1 या 10 – 2।
- प्रत्येक प्रश्न पत्र सौ (100) अंको का रहेगा एवं उत्तिर्ण होने के लिए न्यूनतम अंक (Minimum Marks) चालिस प्रतिशत रहेंगे (40)%
- प्रश्न पत्र के नाम एवं कोड इस प्रकार है :

भाग – 1 (प्रथम वर्ष)

- प्रश्न पत्र 1 : (101) हिन्दी गद्य (मुख्य एवं गौण विद्यार्थियों के लिए)
- प्रश्न पत्र 2 : (102) मध्यकालिन काव्य।
- प्रश्न पत्र 3 : (103) काव्यशास्त्र एवं साहित्यलोचन।
- प्रश्न पत्र 4 : (104) आधुनिक विमर्श।
- प्रश्न पत्र 5 : (105) स्वातंत्र्योत्तर हिन्दी साहित्य का इतिहास सन् 1990 तक।

भाग – 2 (दूसरा वर्ष)

- प्रश्न पत्र 6 : (106) आधुनिक पद्य। (मुख्य एवं गौण विद्यार्थियों के लिए)
- प्रश्न पत्र 7 : (107) भाषा विज्ञान एवं हिन्दी भाषा ।
- प्रश्न पत्र 8 : (108) विशिष्ट साहित्यकार।
- प्रश्न पत्र 9 : (109-1) अनुसंधान प्रविधि एवं प्रक्रिया।
(109-2) नाटक एवं रंग मंच।
- प्रश्न पत्र 10 : (110 – 1) अनुवाद विज्ञान एवं अनुदित साहित्य।
(110 – 2) दृश्य श्रव्य माध्यम लेखन।

कच्छ युनिवर्सिटी
यू.जी.सी मॉडल आधारित
2008 – 09 की परीक्षाओं के लिए निर्धारित पाठ्यक्रम
एम. ए हिन्दी (सम्पूर्ण)
External विद्यार्थियों के लिए
भाग 1

प्रश्नपत्र पत्र 1 पेपर कोड नं. (101) : हिन्दी गद्य

सूचना : हिन्दी विषय के विद्यार्थियों को "हिन्दी गद्य" में सुविधानुसार समस्त गद्य साहित्य में से पुस्तकों की सामाजिक एवं सांस्कृतिक मूल्यवता को दृष्टि में रखकर तत्कालीन समय के लिए योग्य मानते हुए उपन्यास, नाटक आदि विधाओं को पाठ्यक्रम के लिए निश्चित किया गया है।

1. मेरी श्रेष्ठ व्यंग्य रचनाएँ(निबंध) –हरिशंकर परसाई, प्र. नेशनल पब्लिशिंग हाऊस, दिल्ली
निम्नलिखित रचनाएँ परीक्षालक्षी :
 1. वैष्णव की फिसलन
 2. एक लड़की पाँच दीवाने
 3. साहब महत्त्वकांक्षी
 4. एक तृप्त आदमी
 5. निंदारस
 6. बेईमानी की परत
 7. राम का दुःख मेरा दुःख
 8. घायल वसंत
 9. पहला सफेद बाल
 10. दो नाक वाले लोग
 11. हनुमानजी अदालत में
 12. संस्कारों और शास्त्रों की लड़ाई
 2. दिव्या (उपन्यास) – यशपाल, प्र. लोकभारती प्रकाशन,
15 ए, महात्मागांधी मार्ग, इलाहाबाद
 3. लहरों के राजहंस – मोहन राकेश, प्र. राजकमल, प्रकाशन, 1 – बी,
(नाटक) नेताजी सुभाष मार्ग, नई दिल्ली– 2
 4. सदियों से – राजी सेठ, वाग्देवी प्रकाशन, बीकानेरी
(कहानी संग्रह)
- द्रुतपाठ हेतु निम्नांकित पुस्तकें अपेक्षित हैं :

* संदर्भ ग्रंथ *

1. आँखन देखी – कमला प्रसाद, वाणी प्रकाशन, दिल्ली
2. हिन्दी के श्रेष्ठ व्यंग्यकार – सुंदरलाल कथोरिया, राधा कृष्ण प्रकाशन
3. हिन्दी उपन्यास : एक अंतर्यात्रा – रामदरश मिश्र, राजकमल प्रकाशन, दिल्ली
4. हिन्दी उपन्यास के सौ वर्ष – रामदरश मिश्र, गिरनार प्रकाशन, महेसाना
5. लहरों के राजहंस: विविध आयाम, – जयदेव तनेजा, प्र. तक्षशिला प्रकाशन, दिल्ली
7. हिन्दी कहानी : स्वरूप और संदर्भ – गिरिशंकर अवस्थी
8. हिन्दी नाटक के प्रमुख हस्ताक्षर – डॉ. रामकुमार वर्मा
9. आधुनिक हिन्दी कहानीयों में युवा – डॉ. पद्मा चामले
मानसिकता
10. आधुनिक हिन्दी कहानीयों में वर्णित – डॉ. ज्ञान चन्द्र शर्मा
सामाजिक व्यथा

* अंक विभाजन *

4	व्याख्याएँ	$4 \times 08 = 32$
2	आलोचनात्मक प्रश्न	$2 \times 15 = 30$
2	संक्षिप्त प्रश्न	$2 \times 09 = 18$
20	वस्तुनिष्ठ एवं अति लघुत्तरी प्रश्न	$20 \times 1 = 20$
	कुल अंक	$= 100$

प्रश्नपत्र पत्र 2 पेपर कोड नं. (102) : मध्यकालीन काव्य

सूचना : हिन्दी साहित्य का मध्यकाल अपनी विशिष्ट प्रवृत्तियों और रचनाओं के लिए सराहनीय है। यह पाठ्यक्रम पूर्वमध्यकालीन (भक्तिकालीन) काव्य लोक-जागरण और लोकमंगल का नवीन स्वर लेकर आया है। इसने भारत की भावनात्मक एकता और सांस्कृतिक परंपरा को सुरक्षित रखा है। उत्तरमध्यकालीन (रीतिकाल) काव्य अपनी कलात्मक अभिव्यंजना में बेजोड़ है। इनका अध्ययन समाज, संस्कृति और युग की घड़कनों को समझने के लिए अनिवार्य है।

1. कबीर – आ. हजारी प्रसाद द्विवेदी
दोहा – पद संख्या – 160 से 209 तक
2. संक्षिप्त बिहारी सतसई – संपादक – आ. रमाशंकर प्रसाद
प्र.इंडियन प्रेस, प्रयाग

व्याख्या हेतु पद संख्या –

1 से 10, 17 से 23, 40, 53, 60, 72, 80, 91, 105, 111, 122, 130, 139, 146, 150, 170, 181, 190, 200, 215, 224

3. भ्रमरगीत सार – सूरदास,
संपादक – आ. रामचन्द्र शुक्ल,
प्र. कमल प्रकाशन, नई दिल्ली

व्याख्या हेतु पद संख्या – 21 से 70 तक

4. तुलसीदास : अयोध्याकाण्ड – गीता प्रेस, गोरखपुर
(रामचरितमानस)

व्याख्या हेतु पद संख्या – 1 से 100 तक

द्रुतपाठ हेतु निम्नांकित पुस्तकें अपेक्षित हैं :

1. रामचंद्रिका – आ. केशवदास
2. पदमावत – मलिक मोहम्मद जायसी

* संदर्भ ग्रंथ *

1. कबीर का पुनः मूल्यांकन : डॉ. श्रीलता, मोदी प्रकाशन, सूरत
2. सूर मीमांसा : ब्रजेश्वर वर्मा
3. तुलसी : उदयभानु
4. बिहारी का नया मूल्यांकन : बच्चनसिंह
5. महाकवि सूरदास : नंददुलारे वाजपेयी
6. गोस्वामी तुलसीदास : आ. शुक्ल
7. कबीर मीमांसा : डॉ. रामचंद्र तिवारी, जयभारती प्रकाशन, इलाहाबाद
8. कबीर चिंतन ब्रजभूषण शर्मा : वाणी प्रकाशन, दिल्ली

* अंक विभाजन *

4	व्याख्याएँ	4 × 08 = 32
2	आलोचनात्मक प्रश्न	2 × 15 = 30
2	संक्षिप्त प्रश्न	2 × 09 = 18
20	वस्तुनिष्ठ एवं अति लघुत्तरी प्रश्न	20 × 1 = 20
	कुल अंक	= 100

प्रश्नपत्र पत्र 3 पेपर कोड नं. (103) : काव्यशास्त्र एवं साहित्यलोचन

सूचना : रचना के वैशिष्ट्य एवं मूल्यबोध के उद्घाटन के लिए काव्यशास्त्र और साहित्यालोचन का ज्ञान अपरिहार्य है। इनसे साहित्यिक समझ विकसित होती है। वह दृष्टि मिलती है, जिसके आधार पर साहित्य के मर्म और मूल्यवत्ता की वास्तविक परख की जा सके। सामाजिक-सांस्कृतिक परिवेश के साथ रचना का आस्वाद प्राप्त करने, रचना को उसकी समग्रता में समझने और जाँचने – परखने के लिए भारतीय और पाश्चात्य काव्यशास्त्र तथा हिन्दी के निजी साहित्यलोचन का अध्ययन समीचीन है।

विभाग अ : संस्कृत काव्यशास्त्र

1. रस सिद्धांत – रस का स्वरूप, रस निरूपति, रस के अवयव(अंग), साधारणीकरण, सहृदय की अवधारणा।
2. अलंकार सिद्धांत – अलंकार का महत्व, वर्गीकरण अलंकार व बिम्ब विधान।
3. रीति सिद्धांत – रीति सिद्धांत की प्रमुख स्थापनाएँ, अवधारणा, काव्य गुण।
4. वक्रोक्ति सिद्धांत – वक्रोक्ति की अवधारणा, भेद, वक्रोक्ति एवं अभिव्यंजनावाद
5. ध्वनि सिद्धांत – ध्वनि का स्वरूप, प्रमुख स्थापनाएँ भेद, गुणीभूत व्यंग्य एवं चित्र काव्य।
6. औचित्य सिद्धांत – मूल स्थापनाएँ, भेद।

विभाग ब :

1. संस्कृत काव्यशास्त्र परंपरा ।
2. हिन्दी काव्यशास्त्र परंपरा।
3. हिन्दी कवि- आचार्यों का काव्यशास्त्रीय चिंतन ।
4. लक्षण काव्य – परंपरा एवं कवि शिक्षा।

विभाग क : पाश्चात्य काव्य शास्त्र।

1. अरस्तू – अनुकरण सिद्धांत और ट्रेजडी (त्रासदी) विवेचन
2. लॉजाइनस – उदात्त की अवधारणा।
3. कॉलरिज – कल्पना सिद्धांत और ललित कल्पना।
4. टी.एस. इलियट – परंपरा की परिकल्पना और वैयक्तिक प्रज्ञा, निर्व्यक्तिकता का सिद्धांत

5. मैथ्यू ऑर्नल्ड के काव्य सिद्धांत

विभाग ड :

1. सिद्धांत और वाद — अभिजात्यवाद, अस्तित्ववाद।
2. आधुनिक समीक्षा की विशिष्ट प्रवृत्तियाँ — संरचनावाद, शैलीविज्ञान, विखंडनवाद और उत्तर आधुनिकवाद।
3. हिन्दी आलोचना की प्रमुख प्रवृत्तियाँ:
शास्त्रीय, व्यक्तिवादी, ऐतिहासिक, तुलनात्मक, प्रभाववादी, मनाविश्लेषणवादी, सौंदर्यशास्त्रीय, शैलीवैज्ञानिक और समाजशास्त्रीय प्रवृत्तियाँ।

* संदर्भ ग्रंथ *

1. समीक्षालोक : भगीरथ मिश्र
2. भारतीय काव्यशास्त्र की भूमिका : डॉ.नगेन्द्र
3. पाश्चात्य काव्यशास्त्र : डॉ.भगीरथ मिश्र
4. पाश्चात्य काव्यशास्त्र : डॉ.निर्मला जैन और कुसुम बाँहिया
5. भारतीय एवं पाश्चात्य काव्य शास्त्र : डॉ.गणपतिचन्द्र गुप्त

* अंक विभाजन *

1	आलोचनात्मक प्रश्न 'अ' विभाग से	1 × 20 = 20
1	आलोचनात्मक प्रश्न 'ब' और 'ड' विभाग से	1 × 20 = 20
1	आलोचनात्मक प्रश्न 'क' विभाग से	1 × 20 = 20
2	संक्षिप्त प्रश्न	2 × 10 = 20
20	वस्तुनिष्ठ एवं अतिलघुत्तरी प्रश्न	1 × 20 = 20
	कुल अंक	= 100

प्रश्नपत्र पत्र 4 पेपर कोड नं. (104) : आधुनिक विमर्श

सूचना : आधुनिक काल में हर विषय विमर्श का प्रश्न है, किन्तु उसमें भी नारी और दलित चेतना का प्रश्न महत्त्वपूर्ण है। अतः विद्यार्थियों में सामाजिक चेतना लाने एवं उन्हें ज्वलंत प्रश्नों के प्रति संवेदनशील बनाने के लिए इस पेपर में हमने नारी और दलित चेतना से संबंधित पुस्तकों का चयन किया है। इसमें दलित साहित्य का स्वरूप, परिभाषा तथा उद्भव और विकास भी पढ़ाया जाएगा।

“नारी चेतना”

1. ए लड़की	—	कृष्णा सोबती
2. दौड़	—	ममता कालिया

“दलित चेतना”

1. आज बाज़ार बंद है	—	मोहनदास नैमिषाराय
2. सलाम	—	ओमप्रकाश वाल्मीकि

द्रुतपाठ हेतु निम्नांकित पुस्तकें अपेक्षित हैं :

1. बाज़ार के बीच बाज़ार के खिलाफ	—	प्रभात खेतान
2. रूकोगी नहीं राधिका	—	उषा प्रियंवदा

* संदर्भ ग्रंथ *

1. दलित साहित्य का सौन्दर्य शास्त्र	—	ओमप्रकाश वाल्मीकि
अनुवादक रमणीका गुप्ता		
2. चिंतन की परम्परा और दलित साहित्य	—	श्यामराजसिंह बेचैन
3. नारी चेतना और कृष्णा सोबती	—	डॉ. गीता सोलंकी
के उपन्यास		

* अंक विभाजन *

4	व्याख्याएँ	4 × 08 = 32
2	आलोचनात्मक प्रश्न	2 × 15 = 30
2	संक्षिप्त प्रश्न	2 × 09 = 18
20	वस्तुनिष्ठ एवं अति लघुत्तरी प्रश्न	20 × 1 = 20
	कुल अंक	= 100

प्रश्नपत्र पत्र 5 पेपर कोड नं. (105) : स्वातंत्र्योत्तर हिन्दी सा. का इतिहास सन् 1990 तक

सूचनाएँ

1. इतिहास का प्रश्न पत्र होने के कारण किसी प्रवृत्ति या विधा का विकास एवं ऐतिहासिक महत्व से संबंधित प्रश्न अपेक्षित है।
2. इतिहास से संबंधित प्रश्नों के उत्तर में पृष्ठभूमि, परिस्थितियाँ, विधा या प्रवृत्ति का अभिप्राय प्रारंभ, नामकरण, अन्य विधा या प्रवृत्ति से अंतर, कथ्य और शिल्पगत विशेषताएँ, प्रमुख रचनाकार एवं रचनाएँ, उपलब्धियाँ एवं सीमाएँ आदि मुद्दे हो सकते हैं।
3. प्रश्नपत्र को 5 विभागों में विभाजित किया गया है। प्रश्नपत्र में प्रत्येक विभाग से प्रश्न पूछे जाने चाहिए।

विभाग 1 : स्वातंत्र्योत्तर हिन्दी कविता

स्वातंत्र्योत्तर हिन्दी कविता की प्रवृत्तियाँ

- क) प्रयोगवाद
- ख) नयी कविता
- ग) अकविता
- घ) जनवादी या प्रतिबद्ध कविता
- ङ) नवगीतधारा
- च) समकालीन हिन्दी कविता और
- छ) खंडकाव्य

विभाग 2 : स्वातंत्र्योत्तर हिन्दी उपन्यास

- क) आँचलिक उपन्यास
- ख) मनोवैज्ञानिक उपन्यास
- ग) सामाजिक उपन्यास
- घ) ऐतिहासिक उपन्यास
- ङ) लघु उपन्यास

विभाग 3 : स्वातंत्र्योत्तर हिन्दी एकांकी नाटक एवं आलोचना

- क) स्वातंत्र्योत्तर हिन्दी एकांकी:
पृष्ठभूमि, नया उन्मेष, रंगचेतना कथ्य एवं शिल्पगत विशेषताएँ, प्रमुख एकांकीकार, उपलब्धियाँ एवं सीमाएँ।

ख) स्वातंत्र्योत्तर हिन्दी नाटक :

पृष्ठभूमि, आधुनिक रंगमंच और हिन्दी नाटक, प्रारंभिक प्रयास, मोहन राकेश के नाटक, हिन्दी नाटक में रंगचेतना, अनुदित नाटक बंगला, मराठी, कन्नड़, गुजराती आदि, प्रमुख नाटककार एवं नाटक, देशी-विदेशी नाटककारों एवं नाटको का हिन्दी नाटक एवं रंगमंच पर प्रभाव, उपलब्धियाँ एवं सीमाएँ।

1. प्रयोगशील नाटक:

पृष्ठभूमि, परिस्थितियाँ, प्रयोगशीलता का अन्वेष – कथ्य के संदर्भ में, शिल्प के संदर्भ में, मंच के स्तर पर, प्रमुख प्रयोगशील नाटककार एवं नाटक, शक्ति, सीमाएँ एवं संभावनाएँ।

2. गीति नाट्य :

पृष्ठभूमि, गीति नाट्य का वैशिष्ट्य, नाटक और गीति नाट्य, प्रमुख हिन्दी गीति नाट्य, उपलब्धियाँ एवं सीमाएँ।

3. नुक्कड़ नाटक :

उद्भव एवं विकास, सामाजिक आंदोलन और नुक्कड़ नाटक, नुक्कड़ नाटक और मंच, नुक्कड़ नाटक और दर्शक, हिन्दी में नुक्कड़ नाटक आंदोलन, विशेषताएँ, शक्ति, सीमाएँ एवं संभावनाएँ।

ग) स्वातंत्र्योत्तर हिन्दी आलोचना : आलोचना का विकास

आचार्य शुक्ल का योगदान और हिन्दी आलोचना

1. काव्यशास्त्रीय आलोचना
2. स्वच्छन्दतावादी आलोचना
3. मार्क्सवादी आलोचना
4. नयी आलोचना
5. मनोविश्लेषणावादी आलोचना
6. शैली वैज्ञानिक आलोचना

विभाग 4 : स्वातंत्र्योत्तर हिन्दी निबंध कहानी एवं जीवनपरक साहित्य

क) स्वातंत्र्योत्तर हिन्दी निबंध :

1. विचार प्रधान निबंध
2. ललित निबंध
3. हास्य एवं व्यंग्य प्रधान निबंध
4. समीक्षात्मक निबंध

ख) स्वातंत्र्योत्तर हिन्दी कहानी :

हिन्दी कहानी आंदोलन:

नयी कहानी, अकहानी, समान्तर कहानी, समकालीन कहानी तथा अन्यय कहानी आंदोलन।

ग) जीवनी, आत्मकथा, संस्मरण, रेखाचित्र।

विभाग 5 : गुजरात का स्वातंत्र्योत्तर हिन्दी साहित्य

क) स्वातंत्र्योत्तर काव्य – प्रबंध काव्य, गीत एवं गज़ल, समकालीन बोध और गुजरात की हिन्दी कविता।

ख) स्वातंत्र्योत्तर उपन्यास साहित्य।

ग) स्वातंत्र्योत्तर कहानी।

घ) स्वातंत्र्योत्तर निबंध साहित्य।

* संदर्भ ग्रंथ *

1. हिन्दी साहित्य का दूसरा इतिहास : डॉ. बच्चनसिंह,
राधाकृष्ण प्रकाशन, दिल्ली
2. हिन्दी साहित्य का इतिहास : स. डॉ.नगेन्द्र, मयूर प्रकाशन
3. द्वितीय महायुद्धोत्तर हिन्दी साहित्य : लक्ष्मीसागर वाष्णेय,
का इतिहास हिन्दी परिषद, इलाहाबाद
4. गुजरात का स्वातंत्र्योत्तर हिन्दी लेखन : डॉ.रघुवीर चौधरी,
डॉ. आलोक गुप्त।

* अंक विभाजन *

4	आलोचनात्मक प्रश्न	4 × 15 = 60
2	संक्षिप्त प्रश्न	2 × 10 = 20
20	वस्तुनिष्ठ एवं अतिलघुत्तरी प्रश्न	20 × 1 = 20

कुल अंक = 100

કાંતિગુરુ શ્યામજી કૃષ્ણવર્મા કચ્છ યુનિવર્સિટી – ભુજ
M.A. PART-I અને II
સંસ્કૃત (એકસર્ટર્નલ)

- * બે વર્ષનો અભ્યાસક્રમ. (કોર્ષ)
- * પ્રત્યેક વર્ષ દરમ્યાન પાંચ (૫) પ્રશ્નપત્ર અર્થાત્ બે વર્ષ દરમ્યાન કુલ્લ દસ (૧૦)
- * પ્રત્યેક પ્રશ્નપત્ર અનિવાર્ય છે.
- * પ્રત્યેક પ્રશ્નપત્ર સો (૧૦૦) ગુણનું રહેશે. પાસ થવા માટે ઓછામાં ઓછા ચાલીસ (૪૦) ગુણ રહેશે.
- * પાર્ટ-૧ પાસ કરનારને જ પાર્ટ-૨માં પ્રવેશ મળશે.
- * પ્રશ્નપત્રના નામ અને નંબર નીચે પ્રમાણે છે.

PART-I

SAN 01	P.No.1	કાવ્ય	KAVYA
SAN 02	P.No.2	વૈદિક સાહિત્ય	VIDIC LETERATURE
SAN 03	P.No.3	પુરાણશાસ્ત્ર	PURANSHASTRA
SAN 04	P.No.4	વ્યાકરણશાસ્ત્ર— ધર્મશાસ્ત્ર	GRAMMER DHARMASHASTRA
SAN 05	P.No.5	કાવ્યશાસ્ત્ર	KAVYASHASTRA

PART-II

SAN 06	P.No.6	કાવ્ય	KAVYA
SAN 07	P.No.7	વૈદિક સાહિત્ય	VIDIC LETERATURE
SAN 08	P.No.8	પુરાણશાસ્ત્ર	PURANSHASTRA
SAN 09	P.No.9	વેદાંગ અને પાઠસંપાદન	VEDANGA & MANUCRIPTOLOGY
SAN 10	P.No.10	અલંકારશાસ્ત્ર	ALANKARSHASTRA

M.A. PART I

संस्कृत (ऐक्सटर्नल)

SAN 01

P. No.3 काव्य KAVYA

Marks – 100

1.	मृच्छकटीकम्	
2.	रससूत्रम् (भरतमुनि)	
3.	काव्यदर्श (प्रथम अध्याय) (दन्डी) 1 to 51 कारिका	
अेकम-I	'मृच्छकटीकम्'	२०
	(अ) अनुवाद (छमांथी त्रश)	
	(ब) संदर्भ समजूति (यारमांथी बे)	
अेकम-II	'मृच्छकटीकम्' ना निबंधात्मक प्रश्नो	२०
अेकम-III	'मृच्छकटीकम्'विवेचनात्मक नोध(यारमांथी बे)	२०
अेकम-IV	'भरतमूनि' नुं रससूत्र निबंधात्मक प्रश्न	२०
अेकम-V	(अ) 'काव्यदर्श' कारिका समजूति – यारमांथी बे	२०
	(ब) हेतुलक्षी प्रश्न (संस्कृतमां) १० मांथी १०	१०
	(रससूत्र अने काव्यदर्श)	

संदर्भ ग्रंथ :-

१. 'मृच्छकटीकम्' – डो. तपस्वी नान्दी
२. 'मृच्छकटीकम्'–डो. वसंत लड्डे–सरस्वती यु.लंडार, अमदावाद
३. 'मृच्छकटीकम्' – डो. शान्तिकुमार पंडया–पार्व प्रकाशन– अमदावाद
४. शूद्रक अेक अध्ययन – डो. शान्तिकुमार पंडया
५. शूद्रक अेक अब्यास (रसास्वाद) – डो. विजय पंडया–पार्व प्रकाशन– अमदावाद
६. संस्कृत साहित्य का बृहद ँतिहास – डो. बलदेव उपाध्याय (डिन्दी)
७. संस्कृत कवि दशन – लोलानाथ व्यास (डिन्दी)
८. शूद्रक (राजा तथा कवि) – श्री यन्द्रबली पांडे–मोतीलाल बनारीदास (डिन्दी)
९. संस्कृत साहित्य का ँतिहास – मोतीलाल बनारसीदास (डिन्दी)
१०. नाटयशास्त्र (अ.६.१.२) अभिनव भारती साथे, डो. तपस्वी नान्दी
११. अभिनव रसवियार – नगीनदास पारेष
१२. साहित्य दर्पण – विश्वनाथ– योभम्भा प्रकाशन, वारणासी
१३. भरत रससूत्र–डो. वसंत लड्डे–सरस्वती यु.लंडार, अमदावाद
१४. काव्यदर्श : डो. जगृति सुं. पंडया
१५. काव्यदर्श : योभम्भा प्रकाशन, वाराणसी
१६. भारतीय साहित्यवियार मंजूषा – डो.रमेश बेटाई– युनि.ग्रं.नि.बो.
१७. भरत नाटयशास्त्र– महेश यं.शाह– युनि.ग्रं.नि.बो.
१८. भरत नाटयशास्त्रनुं रससूत्र, रुपकना प्रकारो, ध्वनि सिद्धांत अने ध्वनिना प्रकारो– डो. लड्डेव माधव, –पार्व प्रकाशन– अमदावाद

M.A. PART I

સંસ્કૃત (એકસર્ટર્નલ)

P. No.2 વૈદિક સાહિત્ય VIDIC LITERATURE

SAN 02

Marks – 100

1) ઋગ્વેદ	2) અથર્વવેદ
3) યજુર્વેદી ચ નિયત સૂક્તો	4) ઋગ્વેદકાલીન સમાજ અને સંસ્કૃતિ
5) શતપથ બ્રાહ્મણ(૧.૬, ૧.૩ થી ૨૧)	6) અન્સીન્

એકમ – ૧ ઋગ્વેદ :

૧) દાશરાણ સૂક્ત – ૭.૧૮	૨) વરૂણસૂક્ત ૭.૮૬
૩) સોમસૂક્ત ૮.૮૦	૪) મંડૂકસૂક્ત ૭.૧૦૩
૫) યમસૂક્ત ૧૦.૧૪	૬) નાસદીયસૂક્ત ૧૦.૧૨૮
૭) બૃહસ્પતિસૂક્ત ૪.૫૦	૮) સરસ્વતીસૂક્ત ૭.૮૫

* ઋગ્વેદનો અનુવાદ. (૪ માંથી ૨) વિવરણ સાથે અનુવાદ 10

* સૂક્તોની વિવેચનાત્મક નોંધ. (સૂક્ત સમજૂતી) (બે માંથી એક) 10

એકમ – II અથર્વવેદ : ભૂમિસૂક્ત (૧૨.૧) 20

યજુર્વેદ : અધ્યાય ૩૪ – ૧ થી ૬ મંત્રો, અધ્યાય ૧૬– ૧ થી ૧૬ મંત્રો

* મંત્રોનો વિવરણ સાથે અનુવાદ – (ચારમાંથી બે) 10

* સૂક્તોની વિવેચનાત્મક નોંધ. (સૂક્ત સમજૂતી) (બે માંથી એક) 10

એકમ – III વૈદિક દેવતાવાદ

અગ્નિ, ઈન્દ્ર, વરૂણ, વિષ્ણુ, અશ્વિનૌ, પૂષ્ણ, ઉષ્ણ, રૂદ્ર, મરૂત, દેવ શબ્દનો અર્થ, દેવોની વિશેષતાઓ કે લાક્ષણિકતાઓ.

ઋગ્વેદકાલીન સમાજ અને સંસ્કૃતિ, સિંધુ સંસ્કૃતિ સાથે તુલનાત્મક અભ્યાસ.

વેદકાલીન સમાજ : કૌટુંબિક જીવન : પિતૃપ્રધાન, વિવાહ, નારીનું સ્થાન, પુત્ર

સામાજિક જીવન : રક્ષણ વ્યવસ્થા, દુર્ગ, પુર, ગ્રામ, ગૃહ, ગણનિમાણ,

વર્ણવ્યવસ્થા, ઘરઘથ્થુ સામાન, પરિધાન

આર્થિક જીવન: કૃષિપ્રધાન સમાજ, ગાયનું મહત્વ, ઘંધા, રોજગાર, વેપાર

રાજનૈતિક જીવન : વૈદિક સભા

ધાર્મિક જીવન : વૈદિક ધર્મની વિશેષતાઓ, દેવભાવના, ઋત, વેદકાલીન સંસ્કૃતિની વિશેષતાઓ.

સિંધુખીણની સભ્યતા : સિંધુખીણની સભ્યતા, તેની પ્રાચીનતા

સિંધુ સભ્યતા અને વૈદિક સભ્યતા વચ્ચેનું સામ્ય કે તે બંને એક જ છે તેવો મત

* નિબંધાત્મક પ્રશ્ન અથવા નિબંધાત્મક પ્રશ્ન

એકમ – IV	ગુજરાતીમાંથી સંસ્કૃતમાં અનુવાદ (ચારમાંથી બે)	૨૦
એકમ – V	(અ) વૈદિક છંદ, પદપાઠ, વ્યાકરણ વિષયક નોંધ, વૈદિક હેત્વચક્ર કૃદન્ત અને સંબંધક ભૂતકૃદન્ત. કોઈપણ બે વિષે નોંધ લખો (ચારમાંથી બે)	૧૦
એકમ – V	(બ) શતપથ બ્રાહ્મણ. વિશ્વરૂપ ત્વષ્ટાની કથા. * હેતુલક્ષ પ્રશ્નો સંસ્કૃતમાં. (૧૨માંથી ૧૦)	૧૦

સંદર્ભ ગ્રંથ :-

૧. વૈદિક સૂક્ત મંજૂષા – ડો. હર્ષદેવ માધવ, પાર્શ્વ પ્રકાશન
૨. ઋગ્વેદ મંડળ-સાત- ડો. વસંત ભટ્ટ-સરસ્વતી પુ.ભંડાર, અમદાવાદ
૩. ઋગ્વેદ મંડળ-સાત- ડો. ગૌતમ પટેલ-યુનિ.ગ્રં. નિમાર્ણ બોર્ડ, અમદાવાદ
૪. વૈદિક સાહિત્ય અને સંસ્કૃતિ – ડો. ગૌતમ પટેલ-યુનિ.ગ્રં. નિમાર્ણ બોર્ડ, અમદાવાદ
૫. વૈદિક સાહિત્ય ઔર સંસ્કૃતિ સં : – ડો. બલદેવ ઉપાધ્યાય
૬. ઋગ્વેદ- દશમમન્ડલમ્-સંપા.વસન્તકુમાર ભટ્ટ 'સરસ્વતી'
૭. વૈદિક સૂક્ત સંગ્રહ : સંપાદન- વસન્ત ભટ્ટ, સરસ્વતી પુ. ભંડાર
૮. વશિષ્ઠ ઋષિનું દર્શન – અ.દે.શાસ્ત્રિ, યુનિ.ગ્રં. નિમાર્ણ બોર્ડ, અમદાવાદ
૯. ઋગ્વેદ દર્શન – ડો. ભાનુશંકર ઉપાધ્યાય
૧૦. ઋગ્વેદ સંહિતા (મં.૭)– ડો.ડી.જી.વેદિયા, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ.
૧૧. સંસ્કૃત મેં અનુવાદ કેસે કરે ? – ઉમાકાન્ત મિશ્રા
૧૨. યજુર્વેદ, સંપાદક : ડો. વસંત ભટ્ટ-સરસ્વતી પુ.ભંડાર, અમદાવાદ
૧૩. સંસ્કૃત વાક્ય સંરચના- ડો. વસંત ભટ્ટ-સરસ્વતી પુ.ભંડાર, અમદાવાદ
૧૪. Indian Ancestors of vedic Aryans-L.N.RENU,
Bharatiya Vidya Bhavan, Bombay-7.
૧૫. ઋગ્વેદ ઋષિકા-જીવન એવં દર્શન- ડો.ઈલા ઘોષ- ઈષ્ટર્ન બુક લિંક્સ, દિલ્હી.
૧૬. વેદમાં ઋષિકાઓ- ડો.પ્રીતિ પાંચોલી –સરસ્વતી પુ.ભંડાર, અમદાવાદ
૧૭. વૈદિક સંસ્કૃતિની વિભાવના-પ્રા.ડો. મુકુંદ લાલજી વાડેકર-પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ.

M.A. PART I

संस्कृत (એકસર્ટર્નલ)

SAN 03	P. No.3	पुराणशास्त्र PURANSHASTRA	Marks – 100
श्रीमद् भागवत – स्कंध दस (पूर्वार्ध) अध्याय – १ थी ४२			
એકાદશ સ્કંધ – (સંપૂર્ણ), પુરાણ લક્ષણ, શિલાલેખ			
એકમ – ૧	શ્રીમદ્ ભાગવત – દશમ સ્કંધ પૂર્વાર્ધ અને એકાદશ સ્કંધ (સંપૂર્ણ).	અનુવાદ અને સમજૂતી. (આઠમાંથી ચાર)	20
એકમ – ૨	શ્રીમદ્ ભાગવત સાહિત્યિક મૂલ્યાંકન.	નિબંધાત્મક પ્રશ્ન અથવા વિવેચનાત્મક નોંધ.	20
એકમ – ૩	અર્થ, સંખ્યા, વર્ગીકરણ, પુરાણ લક્ષણ, મત્સ્યપુરાણ અને વિષ્ણુપુરાણ	આધારે તુલનાત્મક વૃતાંત	20
	(૧) મરુત્ જન્મકથા	(૨) સમુદ્ર મંથન	
	(૩) ઈલાબુધોતખ્યાન	(૪) પુરુરવા- ઉર્વશી ઉપાખ્યાન	
	(૫) યયાતિચરિત્ર	(૬) શ્રીકૃષ્ણચરિત્ર	
	(૭) સ્યમન્તક મણિવૃતાંત		
નોંધ :-	નિબંધાત્મક પ્રશ્ન અથવા વિવેચનાત્મક નોંધ. (૪ માંથી ૨)		
એકમ – ૪	રુદ્રદામન્ ગિરનારનો શિલાલેખ	(અ) અનુવાદ કરી સમજાવો (બેમાંથી એક)	10
		(બ) વિવેચનાત્મક નોંધ. (બેમાંથી એક)	10
એકમ – ૫	સ્કન્દગુપ્ત ગિરનારનો શૈલલેખ	(અ) અનુવાદ કરી સમજાવો (બેમાંથી એક)	10
		(બ) વિવેચનાત્મક નોંધ. (બેમાંથી એક)	10

સંદર્ભગ્રંથ :-

૧. ભારતીય અભિલેખ વિદ્યા, યુનિ.ગ્રં. નિમાર્ણ બોર્ડ, અમદાવાદ.
૨. મહાક્ષત્રપ રુદ્રદામન્નો શૈલલેખ, ભારતી શૈલત
૩. સ્કન્દગુપ્ત ગિરનારનો શૈલલેખ, ભારતી શૈલત
૪. ઇતિહાસના સાધન તરીકે ગુજરાતના અભિલેખ – હરિપ્રસાદ શાસ્ત્રી
૫. પુરાણ વિમર્શ – ડો. બલદેવ ઉપાધ્યાય
૬. શ્રીમદ્ ભાગવતીય તત્વજ્ઞાન- ડો.ગીતા મહેતા, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ.
૭. પ્રશિષ્ટ સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ- ડો.અમૃત ઉપાધ્યાય, યુનિ.ગ્રં.નિ.બોર્ડ, અમ.
૮. ક્ષત્રપકાલિન ગુજરાત-ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ, જીતેન્દ્ર બી. શાહ- એલ.ડી.ઈન્ડોલોજી
૯. ભાગવતપુરાણ પરિચય- પ્રો. અનિલકુમાર શાસ્ત્રી, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ.
૧૦. ભારતીય પુરાલિપિ વિદ્યા- ડો.બી.સી. સરકાર-અનુ.ડો.કૃષ્ણદત્ત વાજપેયી-સરસ્વતી
૧૧. પ્રાચીન ભારતીય અભિલેખ- ગૌરીશંકર ઓઝા-સરસ્વતી.
૧૨. અભિલેખક અધ્યયન કી પ્રવિધિ એવં ઇતિહાસ (હીન્દી)- સીતારામ દવે.
૧૩. પૌરાણિક આખ્યાન, પુરાકથા અને ઐતિહાસિક વૃત્તો-ડો.મનસુખ મોલિયા-સૌ.યુનિ. રાજકોટ.
૧૪. શ્રીમદ્ ભાગવત, ૮, ૯, ૧૦, ૧૧ સ્કંધ- ડો.ડી.જી.વેદિયા, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ.
૧૫. શ્રીમદ્ ભાગવત ભાગ-૧-૨, ગીતા પ્રેસ, ગોરખપુર.

M.A. PART I

संस्कृत (अेकसटर्नल)

SAN 04 P. No.4

व्याकरणशास्त्र-धर्मशास्त्र

GRAMMER – DHARMASHASTRA

Marks– 100

लघुसिद्धांतकौमुदी (व्यंजन संधि अने विसर्ग प्रकरण)

वाक्य संरचना, मनस्मृति अ.-३ स्मृतिसाहित्य उदभव, विकास, विभावना, विषयो
कौटिल्य अर्थशास्त्र (विनयाधिकरण)

अेकम – १	व्यंजन संधि प्रकरण अने विसर्ग सन्धि सूत्र समजूति. (५२ थी ११५) (आठमांथी यार)		20
अेकम – २	(अ) संधि प्रक्रिया समजावो (बेमांथी अेक)		04
	(ब) (१) पत्रलेपन . (संस्कृत)		08
	(२) अडेवाल लेपन . (संस्कृत)		08
अेकम – ३	मनुस्मृति – अ.३ अनुवाद करी समजावो. (सातमांथी यार)		20
अेकम – ४	मनुस्मृति – अ.३ विवेचनात्मक नोध लपो. (यारमांथी बे)		20
अेकम – ५	(अ) गद्यभंड वांयीने संस्कृतमां उत्तर आपो.	10	20
	(ब) कौटिल्यानुं अर्थशास्त्र विनयाकरण-१ (१ थी १२) संस्कृतमां प्रश्नोत्तर (१०मांथी १०)	10	

संदर्भग्रंथ :-

१. लघुसिद्धांत कौमुदी, गीता प्रेस, गोरखपुर.
२. पाणिनी य अष्टाध्यायी सूत्रपाठ-संपा.किशोरभाई पाठक,जुनागढ (गोपालकृष्ण ट्रस्ट)
३. ल.सि.कौ.-थौभम्भा प्रकाशन.
४. ल.सि.कौ.-डो. वसंतकुमार लड्डे-सरस्वती पु.भंडार, अमदावाद
५. भृडद अनुवाद यन्द्रिका- यकधर नैटियाल 'हंस'
६. संस्कृत वाक्य संरचना- डो. वसंतकुमार लड्डे-सरस्वती पु.भंडार, अमदावाद
७. संस्कृत वाक्यरचना कोमुदी- डो. विश्वनाथ शास्त्री, पार्श्व प्रकाशन, अमदावाद.
८. संस्कृतमन्दिरान्तः प्रवेशिका-अनु.रामकृष्ण भंडारकर,ताराशंकर रामशंकर स्मातृ,सरस्वती पु.भंडार
९. संस्कृतवाग्व्यवाहर:- डो. हर्षदेव माधव, पार्श्व प्रकाशन, अमदावाद.
१०. ल.सि.कौ.- संपा. डो.निरंजन पटेल, पार्श्व प्रकाशन, अमदावाद.
११. संस्कृत-निबन्ध-रत्नाकर:-डो.राजकिशोर सिंह, प्रकाशन केन्द्र- लखनौ
१२. संस्कृत भाषा कौशल्यम्- डो. हर्षदेव माधव, पार्श्व प्रकाशन, अमदावाद.
१३. लघुसिद्धांत कौमुदी, डो. जितेन्द्र भानुशाली, पार्श्व प्रकाशन, अमदावाद.
१४. मनुस्मृति अ.३- डो. गौतमभाई पटेल, संस्कृत सेवा समिति, अमदावाद.
१५. मनुस्मृति-प्रकाशन : सस्तु साहित्यवर्धक कार्यालय
१६. मनुस्मृति – सरस्वती पु.भंडार, अमदावाद
१७. मनुस्मृति अ.३- जे.डी. परमार, पार्श्व प्रकाशन, अमदावाद.
१८. धर्मशास्त्रनो परिययात्मक ँतिहास- डो. हर्षदेव माधव, पार्श्व प्रकाशन, अमदावाद.
१९. कौटिल्यम् अर्थशास्त्रम् – संपा.गोपनारायण त्रिपाठी- हंसा प्रकाशन-जयपुर.

M.A. PART I

संस्कृत (अेकसटर्नल)

SAN 05	P. No.5 काव्यशास्त्र	KAVYASHASTRA	Marks- 100
१)	काव्यमीमांसा (कविसमय, काव्यलरल, अ.११ थी १ॡ)		
२)	डु. लरुडैव माधवना काव्यु		
३)	डु. कान्ति गुरना रूडकु		
अेकड - १	(अ) कारिका समजूति. (छमांथी त्रल)	12	20
	(ब) संस्कृतमां प्रश्नुत्तर (आठमांथी आठ)		8
अेकड - २	विवेयनात्मक नुुध लडु. (यारमांथी डे) काव्यमीमांसा		20
अेकड - ३	आधुनिकता अेटले शुं ? आधुनिक संस्कृत कविता, प्रकरो, विशेषताओ. निबंधात्मक प्रश्न अथवा निबंधात्मक प्रश्न		20
अेकड - ॡ	आधुनिक कृतिओ : डु. लरुडैव माधवना काव्यु (१) वर्षाकाल : (गलल) (२) लूकडुडुतरडु (३) आप्यायिका (ॡ) उुंठ विषयक पांय डुनुरुडुडु कविताओ रलसमाध्य, सुकुरुडुं, 'क्याडत' ठिति आप्यातं, उषुतुर छायासडं रलसडु, रिशडुडुडुडु - उषुतुरडुडुडु विवेयनात्मक नुुध. (यारमांथी डे)		20
अेकड - ॡ	डु. कान्ति गुरना रूडकु : (१) शंका (२) व्रलवाणी ग्रामसु डैलवाडक : (३) डुथल डडुडुनी निबंधात्मक प्रश्नु अथवा विवेयनात्मक नुुध. (यारमांथी डे)		20

संदर्भग्रंथ :-

१. काव्यमीमांसा - डुंडीत केडारनाथ शरु सारसुवत, डिलार राष्ट्रलुडुडु डरिषड - डटना.
२. काव्यमीमांसा - डु. रडेश शुकल, डारुव डुरकशन, अडुडुवाड.
३. काव्यमीमांसा - अेक अधुयन- डुरु.रसिकलाल थी. तुरिडुडी, डु.नु.ग्रं.नु.डु., अडुडुवाड
- ॡ. काव्यमीमांसा का शासुतुरीय अधुयन-उडुशंकर तिवारी (सरसुवती)
- ॡ. काव्यमीमांसा - डु. गंगासागर राय, डुडुडुडु विडुडुडुडु, वाराणसी
- ॡ. सामुडुर संस्कृत कविता - डु. गीता तुरिवेडी, डारुव डुरकशन, अडुडुवाड.
- ॡ. वैयारिक कान्तिना डुरिडुरेकुडुडु संस्कृत साडुडुडुडु - डु. सुलुडुडु डुरलुडुडुडु - डारुव डुर., अ'वाड.
डु. डुडुसुडुडुनु वुडुस - डारुव डुर., अ'वाड.
- ॡ. लरुडैव माधव (डुसंडुगीना काव्यु) डु.सी.डु.डु.डुलस, डारुव डुरकशन, अ'वाड.
- ॡ. डु. कान्ति गुर (डुसंडुगीना रूडकु, डु.के.अेडु.तुरिवेडी - डारुव डुरकशन, अ'वाड.
- १ॡ. आधुनिक संस्कृत डुं अरुथडुडुडु अडुडुडुडुडुडु कडु कविता - शुतुरि लरुडैव-शुरीवाणी अकाडडुी
११. रथुडुसु डुडुडुडुडुडुडु शिराणुडुडु - डु. लरुडैव माधव, संस्कृत सेवा सडुडुडुडु, अडुडुवाड.

**K.S.K.V. Kachchh University Bhuj. - Kachchh
Structure of Syllabus of History – Post Graduate.
M. A. Part – 1 Group – ‘A’
In Force from - June – 2008**

- Paper No. - 1:- Historiography Concept Method and Tools.
(Compulsory)
- Paper No.-2:- Twentieth Century World.
(Compulsory)
- Paper No.-3:- History of India. - 1757-1857
- Paper No.-4:- History of India. - 1858-1964
- Paper No.-5:- History of Kachchh. - 1752 – 1947 A.D.

M.A. Part – 1 Group – ‘A’ Compulsory Paper-1
‘Historiography, Concept, Methods and Tools’
100/ Marks: 80 Lectures.

Unit-1:- Meaning And Scope Of History.

- (a) Meaning of History and Importance of its study
- (b) Nature and scope of History
- (c) Collection and selection of sources (data) evidence and its Transmission, causation, and ‘Historicism’

Unit-2:- History and allied Disciplines.

- (a) Archaeology, Geography, Numismatic, Economics, Political Science, Sociology and Literature

Unit-3:- Tradition of Historical Writing.

- (a) Greco-Roman Traditions
- (b) Ancient Indian Traditions
- (c) Medieval Historiography
- (d) Oxford Romantic and Prussian School of Historiography

Unit-4:- Major Theories of History.

- (a) Cyclical Theological, Imperialist, Nationalist and Marxist

Unit-5:- Approaches To Historiography.

- (a) Evaluation of the contribution to Historiography of Ranke And Toynbee
- (b) Assessment of the contribution to Indian Historiography of Jadunath Sarkar, G.S.Sardesai And R.C. Majumdar, D.D.Kosambi.
- (c) Contribution to regional Historiography of Bhagvanlal – Indrajai and Shri Durga Shankar Shastri

Paper -1 –Books for Reference.

1. Ashley Montagu - Toynbee and History.1956
2. Barnes H.E. - History of Historical writing, 1937, 1963
3. Burg J.B. - The Ancient Greek Historians, 1909
4. Finberg H.P.R. - Approaches to History, 1962
5. Garraghan G H - A Guide to Historical Method, 1957
6. Goel Dharmendra - Philosophy of History
7. Joshi V.V. - The problem of History and Historiography
8. Kellet - Aspects of history, 1938

9. Lambert - Nature of History, 1938
10. Momigliano A.D. - Studies in Historiography, 1966
11. Renier G.J. - History, its purpose and Method, 1961
12. Shastri K A N - Historical Method in Relation to Indian History, 1956
Remanna H S
13. Thapar Romila - Communalism and the writing of Indian History
and Others
14. Toynbee - A Study of History, abridged in one vol. by
Samerwell P.C., 1960, 1962
15. [ithas svrp -v>is@at
16. [ithas dxR, 1962
17. [ithas, Svrp Anep@it , 1969
18. [ithasnutiv)an Ane[ithas l en
Aiwgm, yin. g4 inmaR boDR

M. A. Part – 1, Group ‘A’ Compulsory Paper – 2
‘Twentieth Century World ’
100/ Marks: 80 Lectures

Unit – 1:- Legacy of the Nineteenth Century

- (a) Growth of capitalism and imperialism: U.K., France, Germany and Japan
- (b) Liberalism and Socialism
- (c) Nationalism

Unit – 2:- World Order Up to 1919

- (a) Origins of the First World War, its nature, peace settlement and its long-term consequences.
- (b) Making of the Russian Revolution- establishment of a socialist state, its economic and political aspects, and responses and reactions in the west

Unit – 3:- World between the Two Wars

- (a) Working of the League of Nations and collective security, crisis in capitalism, Great Depression; Liberal ideas and social movements; and ideologies of Nazism and Fascism Germany, Italy and Japan

Unit – 4:- Second World War and the New Political Order

- (a) Origins, Nature and results of the war
- (b) Nationalist movements and Decolonization
- (c) Communist Revolution in china and its impact on world politics.

Unit – 5:- Cold War and Its Effects

- (a) Ideological and political basis of Cold war; pacts and Treaties; tensions and rivalries
- (b) Non-Aligned movement and the Third world
- (c) UN and the concept of world peace and regional tensions Palestine, Kashmir, Cuba, Korea, Vietnam.

Paper – 2, Books for Reference.

1. Davis A H - An Out line History of world
2. Weach W H - History of the world
3. Arther Narwick - Britain in the century of Total war peace and Social change 1900
1967
4. Bhattacharyajee - Arwn A History of Europe (1789-1945)
5. Dervy T K and Jarman T.Z. - The Europian World (1870-1961)
6. E. Lipson - Europian in the 19th and 20th century 1815-1939
7. Sea burg P. - The Rise and decline of the cold war
8. Roth J J - World war- 1 A turning point in modern History. (1967)
9. Wood Anthony - History of Europe (1815-1960)
10. ~~pv. DaRAar Ae ravl~~ - ~~Aatrra*3Ky sb20~~ (1901-1945)
11. ~~pv. daktXw+~~ - ~~yapno [ithas~~ (1789-1950)
12. ~~pv. DaR mgwa[p3e~~ - ~~srmqIyarxahl, faslvad, nazlvad~~
13. ~~DaRAar ke2arFa~~ - ~~m@pURa dæono [ithas~~ -1997
14. ~~Do. As. vl.=nl~~ - ~~AiGnAixyano [ithas~~
15. ~~Do. pl + kora3~~ - ~~pURAxiana dæono [ithas~~
16. ~~x# sra sl.~~ - ~~iv&vnl katAo~~
- 17.. ~~flcr Ae. AoAs~~ - ~~yapno [ithas wag- ½~~
- 18.. ~~j vahrl al naru~~ - ~~j gtna [ithasnurgadxR~~
- 19 ~~j o8l Aar pl.~~ - ~~Aatrra*3Ky sg#n~~

M.A. Part – 1, Group – ‘A’ Paper No. – 3**‘History of India’ (1757 -1857)**

100/ Marks: 80 – Lectures.

Unit – 1:- Understanding Modern India.

- (a) Sources archival records; private papers; Literary Newspapers and oral tradition.

Unit – 2:- India in the Mid – 18th Century.

- (a) Late pre- colonial order; polity; economy; society and Culture.
- (b) Significance of the battle of plassey and of the establish ment of dual Government in Bengal.

Unit – 3:- Expansion and consolidation of British power and Structural changes.

- (a) Ideology of expansion and merchantilism
- (b) Policies and programs of expansion
- (c) Instruments of expansion- war and diplomacy
- (d) Parliamentary Acts and administrative structure

Unit – 4:- Social Policies and social Changes

- (a) British understanding of Indian society – Orientalism; Evangelical and utilitarian
- (b) Education – indigenous and modern, significance of Sir charles Woods Despatch
- (c) Emergence of new middle class and its role in social reform

Unit – 5:- Resistance to Colonial Rule.

- (a) Nature and forms of resistance
- (b) Pre – 1857- peasant, tribal and cultural resistance
- (c) Revolt of 1857 – ideology, programes Leadership at various levels, peoples participation, British repression, failure its immediate and long term effects, impetus to National forces, various opinions about its nature and its effects.

M. A. Part – 1, Group – ‘A’ Paper No. – 4.**‘History of India’ (1858 – 1964)**

100/ Marks: 80 – Lectures

Unit – 1:- Emergence of National Consciousness.

- (a) Factors leading to the Growth of national consciousness during 19th century : political, economic, Social, Education, Literature and Modern means of transport and communication
- (b) Birth of Indian National congress: Moderate phase (1885 – 1905)
- (c) Redical phase of the congress – (1906 – 1919)
- (d) Muslim league and growth of communalism

Unit – 2:- Pre – Gandhian Movements.

- (a) Bung – Bhang and Swadesi movement
- (b) Home- Rule movement and its significance
- (c) Revolutionary activities in Indian and abroad

Unit – 3:- Freedom Struggle during the Gandhian Era.

- (a) Non- co- operation movement and its consequences
- (b) Civil disobedience movement and its impact
- (c) Revolutionary activities (1922 – 1932)
- (d) Quit India movement
- (e) Subhash Chandra Bose and I.N.A.

Unit – 4:- Last Phase of the Freedom Struggle.

- (a) Cabinet Mission and Mount betton Plan
- (b) Communal triangle and the partition of India
- (c) Sardar Patel as an Architect of integration of Indian unity

Unit – 5:- Independent India and Nehru Era.

- (a) Five years plans Assessment
- (b) Foreign policy – non alignment
- (c) Uplift of the down trodden and women.

Paper – 3 / 4, Books for Reference

1. Agrawal R N. - National movement and constitutional development. 1984
2. Anil Seal - The Emergence of Indian Nationalism – 1968
3. Ashoka Mehta - The communal Triangle in India
4. Bipan Chandra - Indias Struggle for independence-1857-1957
5. Bipan Chandra - Communalism in modern India
6. Desai A R - Social background of Indian nationalism
7. Durga Das - India from Carzon to Nehru and After
8. Griffiths Percival - The British impact on India
9. Gupta D C - Indian national movement
10. Guha , Ranaji - Elementary Aspects of peasant insurgency in colonial India
11. Majumdar R C - History of the Freedom Movement in India vols- 1,2,3,
12. Maulana Abul
kalam Azad - India wins Freedom
13. Shashtri Nilkanth - The Advanced History of India
14. Aacharya R. V. D. - A link in the chain.
15. P. D. S. - The Age of Raj, vol - 1/ 2
16. K. M. Das - Mhaswana (1885 – 1947)
17. S. P. - Mhaswana [ithas , vol -1
18. D. G. - The Swatantra Aneta 6 D. V. A.
19. D. A. - A link in the chain [ithas A new link in the chain, vol- 1 / 2
20. J. G. - The Swatantra.

M. A. Part – 1, Group ‘A’ Paper No. – 5
“History of Kachchh.” – 1752 – 1947 A.D.
100/ Marks 80: Lectures

- Unit – 1 :- (a) Sources: Archeology, Literature, Coins, Copper plate etc.
- Unit – 2:- (a) Mirza Maharao Shri LaKhatji – (1752 – 1761 A.D.)
 - Brij Bhasha Institute.
 - Bhattarak Kanakkushalji.
 - Ramsing Malam.
 - Copper plate of Lakhpatji.
 - Chhatardi , Ayiana Mahal.
- (b) Mirza Maharao Shri Godji – 2nd - (1761 – 1779 A.D.)
 - Attack of Ghulam shah Kalhora on Kachchh and Battle of zara.
- Unit – 3:- (a) Mirza Maharao Shri Rayadhanji – 2nd - (1779 – 1814 A.D.)
 - Diwan of Kachchh – Diwan Fateh Muhmmad, Hansraj Shah,
 Ashakaran Shah.
 - Mahmad Panah.
 - Administration of ‘Barbhaiya’ Council.
 - Sundarji Saudagar.
- (b) Mirza Maharao Shri Bharmalji – 2nd - (1814 – 1819 A.D.)
 - James Macmurdo.
- Unit – 4:- (a) Mirza Maharao Shri Desalji – 2nd - (1819 – 1861 A.D.)
 - Social and Political Relation between Saurashtra and Kachchh.
 - Farshi Pandit Munshi Sevakram.
 - ‘Doodh Piti Rivaj’ in kachchh and British rule.
- Unit – 5:- (a) Mirza Maharao Shri Pragmalji – 2nd - (1861 – 1876 A.D.)
 - Pragmahal and Tower.
- (b) Mirza Maharao Shri Khengarji – 3rd - (1876 – 1942 A.D.)
 - Circular of 1884 A.D. ‘Farajiyat Chandlo’.
 - First World War and Relieffund of Kachchh.
 - Vanaspati Shastri – Jaykrishna Indraj.
 - Dalpatram Pranjivan Khakhkhar (1835 – 1902 A.D.)
 - Jivaram Ajaramar Gor.
- Unit – 6:- (a) Mirza Maharao Shri Vijayrajji – (1942 – 1948)
 - (Madanshingji -1948)
 - ‘Kachchhi Prajakiya Parishad’ in Kachchh.
 - Visit of Kachchh by Gandhiji .
 - Freedom Movement in India and Kachchh.
 - Freedom Fighter’s of Kachchh – Yusuf Maherali.

Paper No. - 5, Books for Reference.

- 1 gjurat S3e gzeByr - 1971.
- 2 ivil yMs rxbk - 2 Bl e ihLs.
- 3 dUey karaul - kCO na s to AnekivAo- wag-1/2
- 4 dUey karaul - kCO kl a2r-wag-1/2
- 5 ramish+ ra#oD - kCO nusSkit dxR.
- 6 nrkmar j oxl - watlgr womka kCO.
- 7 spadk-hræ 2o5ikya - ga2lygekCO Svatoysganl tvairq
- 8 kCO tarl AiSmta - kCO imæ ivxø pkaxn.
- 9 Do. [ævri al Aoza - ray2ul+ bl=na smynukCO.
- 10 Aalmaram kæv+ iævø - kCO dæno [ithas.
- 11 Jimyaxkr A=ul - kCO : pirsæadna pagulma>
- 12 Jimyaxkr Aæul - J6Deoar Aittna.
- 13 gzeByr Aof bollbepisDals volytd- 5
- 14 xwpæad dæa[- s0ra*3no [ithas
- 15 ixvpæad raj gor - gjuratno raj kly AnesaSkitk [ithas
- 16 spadk-rikl al Oo.prlq gjuratno raj kly AnesaSkitk [it. hirpæad
gææaSal- wag-5 to 9
- 17 riskl al j oxl - kCO nl pæ=gitno [ithas
- 18 idl sq Aæul - kCO ma>Agæ rajy
- 19 gov2R xmaR - kCO na Jyoit2R wavna mhæa.
- 20 gov2R xmaR - sSkitæukCO. wavna mhæa
- 21 hræ 2o5ikya - Oel a>h=r v8RukCO.
- 22 nræ Aæul - kCO : kl a Ane[ithas
- 23 nræ Aæul - sæ02nnl kDIAekCO
- 24 Do.nlta #akr - kCO ma>j E sSkit Ak 1i*3pat
- 28 j yram j e nyga2l - kCO no ba5opyogl [ithas

KSKV Kachchh University, Bhuj

M.A.Part: I

POLITICAL SCIENCE

June – 2008

P.No.I Indian Government and Politics

P.No.II International Politics in the Post Second World War Period: Theories and Practice

P.No.III Western Political Theory

P.No.IV Comparative Politics

P.No.V Politics in Gujarat

Chair Person

Dean

M.A.PART – I

PAPER-I

INDIAN GOVERNMENT AND POLITICS

Marks 100

- Unit-1) Feature and Problems of politics in developing Countries with special reference to India.
- Unit-2) Foundation of Indian Politics: Historical, Geographical, Social, Economics, Ideo Logical and Cultural
- Unit-II) 1) Ideological Contents: Preamble: Fundamental Right and Directive Principles of State Policy.
2) Constitution as an Instrument of social change: Amendment process.
- Unit III) 1) Federalism and its working with reference to center state Relations, and demands for state autonomy.
2) Governmental system in India: Union government and state government.
- Unit IV) 1) leadership in India: changing patterns.
2) Supreme court and the constitution process; judicial Activism.
- Unit V) 1) Nature of the party system: national and regional parties, essure groups.
2) Impact of caste, religion, regionalism.

Reading:-

- S.P.Aiyer and U.mehta (eds) essays on India federalism, Bombay, allied publishers, 1965.
- B.Arora and D.V. Verney (eds) multiple identities in a single state: Indian federalism in a comparative, Delhi, Konark, 1995.
- T.R.Andhyarujina , judicial activism and constitutional democracy in India , Bombay. N.M. Tripathi.1992.
- Swayamsevek sangh Hindu revivalism, New Delhi, Vistaar/ sage publications, 1998.
- Atal (ed.) understanding Indian society, new Delhi, har-Anad publications 1993.
- G.Autsitn , the Indian constitution : corner stone of a nation, oxford university press,1966.
-, “the constitution, society and law”, in P. Oldenburg (ed) India briefirng, 1993 boulder, westveiw press, 1993.
- Working a democratic constitution: the Indian experience, Delhi, Oxford University press, 1985.
- J.P.Bansal supreme court: judicial restraint versus judicial activism, Jaipur,Udique, 1985.
- P.Bardhan, the political economy of development in India, London Oxford, Blackwell, 1984.
- S.bayely, caste, society and politics in India from the eighteenth century to the modern age, Cambridge University press, 1992.
- A.Basu, two faces of of protest: contrasting modes of woman’s activism, Berkeley, university of California press, 1992.
- D.D.Basu , an introduction to the constitution of India, new Delhi , prentice hall, 1994.
- U.Baxi , the Indian supreme court and politics , Delhi , eastern book company, 1980.

- the crisis of the Indian legal system, new Delhi , vikas, 1982.
-, and B.parekh (ed). Crisis and change in contemporary India, new Delhi, sage, 1994.
- K.L. Bhatia, judicial review and judicial activism : comparative study of India and Germany from an Indian perspective, new Delhi , deep and deep, 1997.
- B.Bettleheim, independent India, London macgibbon,1998.
- C.P.bhambri, the Indian state: fifty years, new delhi, shipra, 1999.
- K.R. Bombwall, the foundations of Indian federalism, Bombay, asisa publishing house, 1967.
- P.R.Bress, politics of India since independence, 2nd.edn. cambrige, Cambridge University press,1994.
-, caste, faction and party in Indian politics, vols.2, chanakya publication, 1984-85.
-, ethnic groups and the state , London, croom helm, 1985.
-, “ pluralism, regionalism and decentralizing tenancies in contemporary Indian politics” in a Wilson and D.Dalton (eds) the state of south asia: problems of national integration , London, hurst,1982.
-, language, religion and politics in north India, london, Cambridge university press,1974.
- J.Brown , modern India: the origins Asian democracy, Delhi, Oxford University press, 1985.
- L.Calman, towards empowerment: women and movement politics in India, boulder, Colorado, west view press,1992.
- M.Chanda, erthnicity, and separatism in India, Delhi, and Oxford University press, 1997.
- A.Chanda, federalism in India: a study of union- state relations, London george allen& un win, 1965.
- N.chandhoke, beyond secularities: the right and religious minorities, Delhi , oxford university press,1999.
- p. Chatterjee, the nation and its fragments: colonial and postcolonial histories, Princeton, NJ, Priceton University press, 1993.
-, (ed), state and politics in India, Delhi , oxford university press, 1997.
- S.K. Chau, constituent assembly of India : sprinboard of revolution , new Delhi , peoples publishing house,1973.
-, and B. chakroboty, social movement in contemporary India, culcutta, K.P.Bagchi & company, 1999.
- P. Chwdhary , the veiled woman : shifting gender wquations in rural haryana 1880-1990, Delhi, Oxford university press 1994.
- S.cobridge and J. harriess, reinventing India : liberalization, hindu nationalism and popular democracy , Delhi, Oxford university press ,2001.
- Comemittee on the status of woman in India 1974, towaeds equality , new Delhi , government of India, ministry of education and social welfare.
- B.Dasgupta and W.H.Morris – Jones, patttns of trends in Indian politics, New Delhi allied publishers, 1976.
- J.Dasgupta, language conflate and national development, Berkeley. University of California press, 1970.
- M.Dubey (ed.), Indian society today: challenges of equality, integration and empowerment, New Delhi, har-anand publications, 1995.

- L.dumaont, homo hierarchies, London, paladin, 1970.
- B.L.Fadia, state political in India, 2vols, New Delhi, radiant, 1984.
- F.R.Frankel , India's political economy 1947-1977: the gradual revolution, oxford, oxford university press, 1978.
- and M.S.A.Rao(eds.) dominance and state power in modern India: Decline of a Social Order, Delhi, Oxford University Press, 1989.
-, and et.al..... (eds.), Transforming India: Social and political Dynamic of Democracy New Delhi, . Oxford University Press, 1996
- C.Fuller, Caste Today, Delhi, Oxford University Press, 2000.
-, and C.Jaffrelog(eds.), The BJP and the Compulsions of Politics in India, Delhi, Oxford University Press, 1998.
- C.Graham, Hindu nationalism and Indian politics: the origins and development of the bharatiya jana sangh, Cambridge, Cambridge university press, 1990.
- A.H.Hanson and J.Douglas, India's democracy, new Delhi , vikas 1972.
- R.L. Hardgrave, Indian Government and Politics in a Developing Nations, New York Harcourt, Brace and world, 1965.
- S.Harrison, India: The most Dangerous Decades, Princeton, NJ.Princeton University Press, 1960.
- R.Inden: Imaging Inai, Oxford Blackwell, 1990.
- D.Jeffrelot, The Hindu Nationalist Movement in India, New York, Columbus University Press, 1996.
- N.J.Jayad (ed.), Democracy in India, Delhi, Oxford University Press, 2001.
- B.Jalan (ed.), the Indian Economy: Problems and Prospects, New Delhi, Viking, 1992.
- I.Jennings, Some Characteristics of the Indian Constitution, London, Oxford University Press, 1953.
- P.Karat, Language and Nationality Politics in India, Bombay, Orient Longman, 1973.
- S.Kashyap, Our Parliament: an Introduction to the Parliament of India, Delhi, NBT, 1989.
- (ed.), Judicial Activism and Lok Pal, New Delhi, Uppal, 1997.
- A.Kaushik, Democratic Concern: The Indian Experience, Jaipur, Alekh, 1994.
- S.Kaushik (ed.), Indian Government and Politics, Delhi University, Directorate of Hindi Implementation, 1990.
- S.Kavira, Politics in India, Delhi, Oxford University Press, 1998.
- S.Khilnani, the Idea of India, London, Hamish Hamilton, 1997.
- Delhi, Oxford University Press, 1998.
- R.D.King, Nehru and the Language politics of India, Oxford University Press, 1997.
- S.Kochanek, Business and Politics in India, Bereley, University of California Press, 1974.
- A,Kohli (ed.), India's Democracy : An Analysis of Changing State-Society Relations, Princeton NJ, Princeton University Press, 1988.
-, Democracy and Discontent: India's Growing Crisis of Govern ability, Cambridge, Cambridge University Press, 1991.
- R.Kothari, State against Democracy: In Search for Humance Governace, Delhi, Ajanta, 1988.
- (ed.), State and Nation Building, Bombay, Allied Publishers, 1976.

-caste and Politics in India, New Delhi, Orient Longman, 1970.
-Politics in India, New Delhi, Orient Longman, 1970.
-party System and Election Studies, Bombay, Asia Publishing House, 1967.
- M.P.Krishna Shety, Fundamental Rights and Socio-Economics Justice in the Indian Constitution, Allhabad, Chaitanya Publishing House,1969.
- A.Kumar (ed.), Nation-Building in India: Culture, power and Society, New Delhi, Rediant publishers, 1999.
- B.Kuppuswamy, Social Change in india, New Delhi,Vikas Publications, 1972.
- A.Lijphart, "The Puzzle of Indian Democracy: A Consociation Interpretation" American Political Science Review, 90, 2, 1996.
- T.N.Madam, modern Myths, Locked Minds: Secularism and Fundamentalism In India. New Delhi, Oxford University press, 1997.
- N.N.Mallya, Indian Parliament, New Delhi, National Book Trust, 1970.
- J.Manor (ed.), Nehru to the Nineties: The Changing Office of the Prime Minister in India, Delhi, Viking, 1994.
- B.Moore, Social Origins of Dictatorship and Democracy: Lord and Peasant in the Making of the Modern word, Bostom, Beacon press, 1966.
- W.H.Morris Jones, Government and Politics in India, Delhi, BI Publications, 1974.
- K.M.Munshi, the President under the Indian Constitution, Bombay, Bhartiya Vidhya Bhavan, 1963.
- G.Mydral, Ashian Drama: An Inquiry into the Poverty if nations, Harmondsworth, Penguin, 1968.
- I.Nayyar, (ed.), India, Briefing: 1995, Boulder, Colorado, Westview Press, 1995.
- D.Nayyar, Economic Liberalization in India: Analytics, Experience and Lessons, Hyderabad, Orient Longman, 1996.
- A.G.Noorani, Constitutional Questions in India: The President, Parliament and the States, Delhi, Oxford University press, 2000
- P.Oldenberg (ed.), India, Briefing : 1995, Boulder, Colorado, Westview Press, 1995.
- T.K.Oomen, Protest and Change: Studies in Social Movements, New Delhi sage, 1990.
- N.D.Palmer, Eletons in India: Its Social Basis, Calcutta, KP Bagchi,1982.
- B.Prasad, Ideas and Men Behind India's constitution: Selected Speeches from the constituent Assembly Debates, 1946-49, New Delhi, Konark, 2001
- M.V.Pylee, Constitutional Government in India, Bombay, Asia Publishing House,1997.
-, An Introduction to the constitution of india, Delhi, Vikas,1998
- A.Ray, Tension Areas in India's Federal System, calcutta, the World press, 1970.
- J.K.Ray, India in Search at Good Governance, Culcutta, K.P.Bagchi, 2001.
- G.Rosen, Democracy and Economics Change in India, Berkely, University of California Press, 1996.
- R.Roy, Bureaucracy and Devlopment, New Delhi Manas Publications, 1974
- S.H.Rudolph and L.I.Rudolph, In Pursuit of lakshmi- The Political Economy of the Indian State, Delhi, Orient,Longman, 1987.
- N.C.Sahni,(Eds.), Coaliton Politics in india, Jullunder, New Academic Publishing Company,1971.
- M.C.Setalvad, Union and State Relations under the Indian Constitution, Culcutta, Eastern Law House, Calcutta, 1975.

- M.M.Shankhdher, Framework of Indian Politics, Delhi, Deep and Deep, 1983.
- T.V.Sathyamurthy, Social Change and Political Discourse in India : Structures of Power, Movements of Resistance, Vols.4, Oxford University Press,1996.
- J.R.Siwarch, Dynamics of Indian Government & Politics, New Delhi, Sterling Publishers, 1985.
- V.Shiva, Staying Alive: Women, Ecology and Survival in india, New Delhi, Kali for Women 1989.
- M.Shakir, State & Politics in Contemporary India, Delhi, Ajantha,1986.
- L.N.Sharma, The Indian Prime Minister: Office and Powers, new Delhi, Machillan, 1976.
- S.R.Sharma, The Indian federal sturcture, Allhabad, Central Book Depot, 1967.
- Sing, M.P.and H.Roy (eds.), Indian Political System: Structure Policies, development, New Delhi, Janada, Prakashan, 1995.
-, and R.Saxena (eds.), Ideologies and Institutions in Indian Politics, New Delhi, Deep and Deep, 1998.
- G.Smith (eds.), Federalism: The Multi Ethnic Challenge, Harlow, Longman, 1995.
- M.N.Srinivas, Caste in Modern India and Other essays, Bombay, Ashia Publishing House,1962.
-, Social Change in Modern India, Bombay,Allied Publishers, 1966.
-, The Cohesive Role of Sanskritization and other Essays, Delhi, Oxford University Press, 1989.
- B.Tapan, Kahki shorts & Saffron Flages: A Critique of the Hindu Right, Columbia, Coumbia University Press, 1993.
- R.Thakur, The Government & Politics of India, Landon, Macmillan, 1995.
- A.Vanaik, The Painful transition: Bourgeois Democracy in India, London, Verso, 1990.
- S.P.Verma and C.P.Bhambri (eds.), Election and Political Consiciouness in India, Meerut, meenakshi Prakashan, 1967.
- P.Wallance (ed.), Region and Nation in India, Delhi ,Oxford University Press, 1985
- M.Weiner, Party Politics in India, Princeton NJ, Princeton University Press, 1957.
-, The Indian Paradox: Eassays In Indian Politics, New Delhi, sage, 1999.
- E.Zelliot, "Gandhi and Ambedkar: A Study in Leadership" In M.Mahar (ed.), The Untouchables in Contemporary India, Tuscon, University of Arizona Pressm1972.
-,From Untouchable to Delhi : Essays on Ambedkar Movement, Delhi, Manohar,1992.

M.A.PART: I
INTERNATIONAL POLITICS IN THE POST SECOND WORLD PERIOD
PAPER-II

Marks-100

-
Unit I	Theories & Practice:
1) Evolution of study of International Politics.
2) Theories of International Politics: Liberalism; Realism and Neorealist, Neorealist 'Transnational Interdependence' and 'International Regimes'; Marxist Theory; World State Theory.
Unit-II	1) Actor in International Politics, States and Non-States
Actors: Functions; role, relevance.
2) The Concept of Power; Military and economics Instruments of coercion.
Unit III	1) Foreign Policy: Objectives: Foreign Policy decision Making models- unitary Actor and Rational decision Making model, Bureaucratic decision making model, History making individual model.
2) The Concept of Security: Causes of Insecurity Through Realist approach - Arms acquisition, arms Control, Balance of Power, Collective Security, Security through liberal approach Diplomacy: International Law, Procedures for Dispute settlement, International Organization, Political Integration, Functionalism, expansion on of Democracy.
Unit- IV	1) Great Power rivalries and relation: cold War Causes, Characteristics, evolution; Detente factors, rise And demise; Second Cold War; end of cold War; Nature of International Politics in the post Cold War Period.
3) The Concept of non-Alignment : Evolution of Non Aligned Movement - basis, role and relevance.
Unit-V	1) United Nations and Regional Organizations: Role achievements; limitations.
2) Emerging issues in international politics in the 21 st Century: Ethno political Challenges; Humanitarian intervention; Religious Movements, Human Rights; Globalization; Environment-talism; Terrorism and Counter-terrorism.

Readings :

- P. Allan and K. Goldman (eds.), *The End of the Cold War*, Dorecht, Martinus Nijhoff, 1992
 A. Appadorai, *Maitonal Interest and No.-Alignment*, New Delhi, Kalinga Publications, 1999.
 R. Aron *Peace and War : A Theory of International Relations*, London, Fontana, 1966
 D.A.Baldwin(ed.), *Neo-realism and Neo-liberalism*, New York, Columbia University Press, 1993.
, (ed.) *Paradoxes of Power*, New York, Basil Blackwell, 1989.
 J.C. Bennett(ed.), *Nuclear Weapons and the Conflict of Conscience*, New York, Charles Scribner's Sons. 1962.

- d.G. Brennan (ed.), *Arms Control, Disarmament and National Security*, New York, George Braziller, 1961.
- I.Brownlie (ed.) *Basic Documents on Human Rights*, 2nd Edition, Oxford, The Clarendon Press, 1981.
- M. de Bueno and D.Lalman, *War and Reason : Domestic and International Imperatives*, New Haven CT, Yale University Press, 1992.
- H.Bull, *The Control of the Arms Race*, New York, Praeger, 1961.
-, *The Anarchical Society : A study of order in world politics*, London, Macmillan, 1977.
- S. Burchill et. Al, *Theories of international relations*, Hampshire, Macmillan, 2001.
- E.H. Carr, *The Ternty year crises*, London, Macmillan, 1939.
-, *Conditions of Peace*, New York, The Macmillan Company, 1944.
- S. Chan & P.G. Mandaville (ed.), *The Zen of international Relations*, Hampshire, Macmillan, 2001.
- I. Cloude, *Power and International Relations*, New York, Random House, 1962.
- K. Von Clausewitz, *War, Politics and Power : Selections*, Chicago, Henry Regnery Company, 1962.
- R. Clutterbuck, *Terrorism and Guerilla Warfare*, London, Routledge, 1990.
- R.Cohen and P. Kennedy, *Global Sociology*, London St.Martin Press,1990.
- M.Cranston, *What are Human Rights ?* London, Bodley Head, 1973.
- A.A. Coulombis ad J.H. Wolf, *Introduction to International Relations : Power & Justice*, New York, Praegar, 1989.
- W.D. Coplin, *Introduction to International Politics*, Chicago, Markham, 1971.
- R.Dalton and M. Kuechler, *Challenging the Political Order: New Social and Political Movements in Western Democracies*, Cambridge, Policy, 1990.
-and M. Watternberg, *Politics without Partisans: Politics Change in Advanced Industrial Democracies*, Oxford University Press, 2000.
- K.W.Deutsch, *The analysis of International Relations*, New Delhi, Prentice Hall, 1989.
- J.E.Dougherty, *How to think about Arms Control and Disarmament*, New York, Alfred A. Knopf, 1962.
-, and R.L. Pfatzfraff, Jr. *Contending. Theories of International Relations*, Philadelphia, J.B. Lippincott Co., 1970.
- B. Elman and M.F. Elman (ed.), *Bridge and Boundries : Historains, Political Scienceist and the Study of International Relations*, Massachusetts. MIT Press, 2001.
- W.Epstein, *Disarmament : 25 years of Effort*, Toronto, Canadian Institute of International Affiars, 1971.
-, *The last Chance : Nuclear Proliferation and Arms Control*, New York, The Freo Press, 1976.
- R.A. Falk, *Law Morality and War in the Contemporary World*, New York, Frederick A. Praeger, 1963.
-, *Legal Order in a Violent World*, Princeton NJ., Princeton Iniversity Press,1962.

- J. Frankel, *The Making of Foreign Policy*, London, Oxford University Press, 1963.
-, *International Politics : Conflict and Harmony*, London, Penguin, 1960.
-, *Contemporary international Theory and the Behaviour of states*, New York, Oxford University Press, 1973.
- J. Galtung, *The True Worlds : A Transnational Perspective*, New York, The Free Press, 1980.
- P. Glibert, *Terrorism, Security and Nationality*, London and New York, Routledge, 1995.
- F.I. Greenstein and N.W. Plsby, *Theory of international Relations: Reading*, Massachussets, Addison-Wesley, 1979.
- A.J.R. Gromm and M. Lights (eds.), *Contemporary International Relation : A Guide to Theory*, London, Printer, 1993.
- F. Halli day, *Revolution and World Politics : The Rise and Fall of the Sixth Great Power*, Basingstock, Macmillan, 1999.
-, *Rethinking International Relations*, Basingstocke, Macmillan, 1994.
- S.H. Hoffman, *Essays in Theory and Politics of Iternational Relations*, Boulder Colorado, Westview Press, 1989.
-, *Contemporary Theory in International Relations*, Eaglewood Cliffs NJ, Prentice Hall, 1964.
- K.J. Holsti, *International Politics : A Framework of analysis*, Eaglewood Cliffs NJ, Prentice Hall, 1967. Prentice Hall of India, 7th edition, 1995.
-, *Why Natuinal Realign*, London, Allen and Unwin, 1982.
-, *The Diving Discipline*, Boston Allen and Unwin, 1985.
-, *Peace and Wr : Armed Conflicts and International Order 1648-1989*. Cambridge, Cambridge, University Press, 1991.
- A. Hurrell, "Collective Security and International Order Revisited" *International Relations*, Vol.II. No.1, April.
- R. Inglehart, *The Silent Revolution : Changing Values and Political Styles Among Western Publics*, Princeton NJ, University Press, 1977.
- R.L.Jackson, *The Ninaligned, the United Nations and the Superpowers*, New York, Praeger, 1987.
- A. Jamieson, *The Modern Mafia*, Conflict Studies, No.224, Research Institute for the Study of Conflict and Terrorism, London, 1989.
- N.K.Jha, *Domestic Imperative in India's Foreign Policy*, New Delhi, South Asia Publishers, 2001.
-, (eds.), *India's Foreign Policy in Changing World*, New Delhi, South Asia Publishers, 2001.
- K.P. Karunakaran, *India in affairs Vols.2*, Delhi, Oxford University Press, 1952.
- C.W.Kegley and E.R. Wittkopt, *World Politics : Trends and Transformation*, New York, St.Martin's Press, 8th edition 2001.
- G. Kennan, "Morality, Politics and Foreign Policy", in the *Virginia Papers on the Presidency*, edited by K.W. Thompson, Washington, University Press of America, 1979.
-, *The Nuclear Delusion*, New York Pantheon Books, 1982.

- R.O.Keohane, *After Hegemony : Co-operation and Discord in the World Political Economy*, Princeton NJ, Princeton University Press, 1984.
-, (ed.), *Neo-Realism and its Critics*, New Yor, Columbia University Press, 1986.
-, *International Institutions and State Power*, Boulder Colorado, Westview Press, 1989.
-, and E. Ostrom (eds.) *Local Commons and Global Independence : Heterogeneity and Co-Opeations in Two Domains*, London, Sage, 1994.
- S.D. Krasner (ed.), *International Regimes*, Ithaca NY, Cornell University Press, 1983.
- H.D. Lasswell, *World Politics and Personal Insecurity*, New York, McGraw- Hill Book Company Hall, 1972.
- R.W. Mansbach and J.A. Vasquez, *In Search of Theory L A New Paradigm of Global Politics*, New York, Columbia, University Press1981.
- S. Mansingh, *India's Search for Power*, Delhi, Sage, 1984.
- L.L. Martin, *Coercive Co-operation : Explaining Multilateral Economic Sancions*, Pinceton NJ, Princeton University Press, 1992.
- K.P. Mishra and R.S. Beal, *International Relations Theory*, New Delhi, Vikas, 1980.
- H.J. Morgenthau, *Politics Among Nations*, 6th edition, revised by K.W. Thomson, New York, Alfred Knopf, 1985.
- F.S. Northedge, *The International Political System*, London, Faber and Faber, 1976.
- W.C. Olson and A.J.R. Gromm, *International Relations : Then Now*, London, Harper Collins Academic, 1991.
-, and M.Onuf, "The growth of a discipline reviewed" in *International Relations*, edited by S.Smith Oxford, Basil Balckwell, 1985.
- R.E. Osgood and R.W. Tucker, *Force, Order and Justice*, Baltimore, Johns, Hapkins Press, 1967.
- E.Ostrom, *Governing the Commons : The Evolution of Institutions for Collective Action*, Cambridge, Cambridge University Press, 1990.
- K.A. Oye (ed.), *Co-operation Under Anarchy*, Princeton, NJ, Princeton University Press, 1986.
- M.S. Rajan, *Non-Alingment and the Non-Alignment Movement in the Present World Order*, Delhi, Konark, 1994.
- W.H.Riker, *The Theory of Political Coalitions*, New Heaven NJ, Yale University Press, 1962.
- B.Rivlin, "Regional Arrangements and the UN System for Collective Security", *International Relations*, Vol. I &II No.2, August.
- A. Roberts, " The UN and International Security", *Survival*, Vol. 35 No.Spring.
- J.N. Rosenau, *International Studies and the Social Sciences*, Beverly Hill Callifornia and London, Sage, 1973.
-, *World Politics : An Introduction*, New York, The Free Press, 1976.
-, *The Scientific Study of Foreign Policy*, Princeton NJ, Princeton university Press, 1980.

-, and K. Knorr (eds.), *Contending Approaches to International Politics*, Princeton NJ, Princeton university Press, 1969.
- B.M. Russett and H.Starr, *Grasping the Democratic Peace: Principles of a Post-Cold War World*, Princeton NJ, Princeton university Press, 1993....., and H. Starr, *World Politics : The Menu for Choice*, San Francisco, W.H. Freeman and Co.1981.
- A.P.Schmidt and A.J. Jongman(eds.), *Political Terrorism : A New Guide to Actors, Authors, Concepts, Data Bases, Theories and Literature 2nd Edn.*,Amsterdam,North Holland Publishing Co.1988.
- A.W.Singharm and S. Hume: *Non-Alignment in age of Alingment*, London, Zed, 1986.
- H. Sprout and M. Sprout, *Towards a Politics of the Planet Earth*, New York, Van Nostrand, 1971.
- M.P. Sullivian, *Theories of International Politics : Enduring Paradigm in a Changing World*, Hampshire, Macmilla, 2001.
- N,O.Sullivan(ed.), *Terrorism, Ideology and Revolution : The Origins of Morden Political Volience*, Brighton, Wheatsef, 2001.
- W.R.Thomson(ed.), *Evolutionary Interpretations of World Politics*, New York, Routledge, 2001.
- R. Tuck, *Natural Rights Theories*, Cambridge University Press, 1979.
- V.Van Duke, *International Politics*, Bombay, Vakils, Feffer and Simons, 1969.
- J.A.Vasquez, *The Power of Power, Politics*, London, Frances Printer, 1983.
-, *The War Puzzle*, Cambridge, Cambridge University Press, 1993.
- S.P. Verma, *International System and the Third World*, New Delhi, Visas,1988.
- J.Jh.Waldrom (ed.), *Theories of Rights*, Oxford, Oxford University Press,1984.
- K.N. Waltz, *Theories of International Politics*, Reading, Massachusetts, Addition Wesley, 1979.
-, "The emerging Structure of International Politics", *International Security*, 18, 1993.
- P.Wilknsn, *Terrorism and the Liberal State*, 3rd edn., Basingstock, Macmillan, 1994.
- P.Williets, *The Non-Alingment Movement*, London Frances Printers, 1978.
- F. Williams, *Third World Political Organizations*, London, Macmillan, 1978.
- M. Williams, *Third World Co-operation : The Group of 77 in UNCTAD*, London, Frances Printer, 1991.
- A. Wolfers, *Discord and Collaboration*, Baltimore, Johns University Press, 1962.

M.A.PART: I
WESTERN POLITICAL THEORY : Paper - II

Marks-100

UNIT I	Theory & Ideology – role, natures and importance
UNIT II	Perspectives on State : nature of State and its working- absolutist, liberal-democratic and welfare state-decline of state
UNITE III	State and Civil Society (With special reference to India) and Legitimacy Hebermas’s Theory of Legitimation Crises.
UNIT IV	Power – Perspectives on Power : alternative concept of Power : Foucault and Gandhi.
UNIT V	Rawls and the Theory for Justice.

Recommended Reading :

- 1) Brecht Arnold-Political Theory : The foundation of 28th century political through Times Of India Press, 1965.
- 2) Burns, Edward Menall : Ideas in Conflict, the Political Theories of the contemporary world, London Methuen, 1963.
- 3) Catlin Georg : “Political Theory: What it is?”
- 4) Chandhoke N. : State and Civil Society.
- 5) Dahl R. : Problems of pluralist democracy
- 6) Foucault M. Power and Knowledge. :
- 7) Giddens A and Turner J.(ed.) : Social Theory Today.
- 8) Held David : Introduction to Critical Theory.
- 9) Held David : Political Theory today, Cambridge, Polity Press, 1991.
- 10) Lasswell and Katin A. : Power and Society: A frame work for Political Inquiry.
- 11) Rawls J. : A Theory of Justice, revised addition: Oxford, Oxford University Press, 1999.
- 12) Rawls J. : Political Liberalism, New York, Columbia University Press, 1993.
- 13) Russell B. : Power a New Social Analyses.
- 14) Sethi J.D. : Gandhi Today.
- 15) Vincent A. : Theories of State.
- 16) Winthrop N. : Liberal Democratic Theory and its Critiques.

M.A.PART: I
PAPER-IV COMPARATIVE POLITICS

Marks-100

UNIT I	Course Contents:
	1) Nature of Politics: Function, Role and Salience of Politics.
	2) The Study of Comparative Politics : Growth and importance of its study.
UNIT II	1) Socialization
	2) Political System : Concepts and Models- Major Topologies of Political System (Easton and Almond)
UNIT III	1) Political Parties
	2) Pressure Groups and Social Movements
UNIT IV	1) Political Development
	2) Interest articulation : Types of interest groups and Pressure groups in India, U.S.A. and U.K.
UNIT V	1) Interest aggregation : Processes
	2) Judicial System in India and U.S.A: Judicial Review- Indian and American experience.

Readings:

- G.A. Almond and J.S. Coleman, *The Politics of the Development Areas*, Princeton, N.J. Princeton University Press, 1960.
-, and S.Verba, *The Civic Culture: Political attitudes and Democracy in Five Nations*, Princeton, N.J. Princeton University Press, 1963.
-, (eds.), *The Civic Culture revised*, Boston, Brown, 1989.
-, and G.B Powell Jr. *Comparative Politics: A Development Approach*, Boston, Little Collins, 2000.
- S. Amin, *Accumulation on a World Scale : A Critique of the Theory of Underdevelopment*, New York Monthly Review Press, 1974.
- D.E. Apter, *The Politics of Modernization*, Chicago, University of Chicago Press, 1965.
- G.Arendt, *The Origins of Totalitarianism*, New York, Harcourt, 1966.
- P.Baran, *The Political Economy of Growth*, New York Monthly Review, Press, 1957.
- A. Bebler and J.Seroka(eds.), *Contemporary Political Systems : Classifications and Typologicals*, Boulder Colorado, Lynne Rienner Publishers, 1990.
- C.Brinton, *the Anatomy of Revolution*, New York, Vintage Books,1952.
- P.Calvert, *Study of Revolution*, New York, Oxford University Press.1970.
- L.J.Cantori and A.H. Zeigler (ed.), *Comparative Politics in the Post Behaviouralist Era*, London Lynne Rienner Publisher, 1988.
- M. Carnoy, *The State and Political Theory*, Princeton N.J., Princeton University Press, 1984.
- R.H. Chilcote, *Theories of comparative Politics : The Search for a Paradigm Reconsidered*, Boulder Colorado, Westview Press, 1994.
- R.Code (ed.), *European Political Systems 2nd edn.*, New York, Knopf, 1959.

- A. Downs, *An Economic Theory of Democracy*, New York Harper and Row, 1957.
- O.Duneavy and B.O.Leary, *Theories of Liberal Democratic State*, London, Micmillan, 1987.
- D.Easton, *The Political System : An Inquiry into the State of Political Science*, New York, Alfred A. Knopf, 1953.
-, *A Systems Analysis of Political life*, New York, Wiley, 1955.
- S.N. Elsenstdt, *Modernization : Protest and Change*, Eoglewood Cliffs, NJ, Prentice Hall, 1966.
-, *Essays on Comparative Institutions*, Chicago, University of Chicago Press, 1964.
- K.Herbermas, "New Social Movements", *Telos*, 19, Fall, 1981.
- J.E.Goldthrope, *The Sociology of Post-Colonial Societies : Economic Disparity, Culture Diversity and Development*, Cambridge University Press, 1996.
- S.P.Huntigton, *Political Order in Changing Societies*, New Haven CT, Yale University Press, 1968.
- H.H. Hyman, *Political Socialization : A Study in the Psychology of Political Behaviour*, New York, The Free Press.1959.
- J.C.Johari, *Comparative Political Theory : New Dimensions, Basic Concepts and Major Trends*, New Delhi, Sterling, 1987.
- D. Krishna, *Political Development : A Critical perspective*, Delhi, Oxford, University Press, 1979.
- K.Kumar, *Revolution: The Theory and Practice of European idea*, London Weidenfeld and Nicolson, 1971.
- K.P.Langton, *Political Socialization*, New York, Oxford University Press, 1969.
- S.M. Lipset, *Political Man*, New York, Doublerday, 1960.
- R.C. Macridis, *The Study of Comparative Government*, New York, Doubleday, 1955.
-, *Modern Eurpoean Governments : Political Systems : Europe and Asia*, 2nd edn. Englewood cliffs NJ.,Prentice Hall,1968.
- J.Manor(ed.) *Rethinking Third World Politics* London, Longman,1991.
- B.Mazlish, A.D.Kaledin and D.B.Ralston(eds.), *Revolution : A Reader*, New York, Macmillan, 1971.
- B. Moore Jr. *The Social Origins of Dictatorship and Democracy*, Harmondswrth, Pelican, 1966.
- T. Parsanos, *The Social System*, New York The Free Press, 1967.
- L.W.Pye (ed.), *Communication and Political Development*, Princeton, NJ., Princeton University Press 1963.
-, *Aspects of Political Development*, Boston, Littler Brown, 1966.
-, and S. Verba (eds.), *Political Culture and Political Development*, Princeton, NJ., Princeton University Press 1966.
- V.Randall and R.Theobald, *Political Change and Underdevelopment : A Critical Introduction to Third World Politics*, London, Macmillan, 1965.
- R.I.Rotberg (ed.), *Politics and Political Change : A Journal of Inter-Disciplinary History Reader* Massachusetts, MIT Press, 2001.
- G. Sartori, *Parties and Party Systems : A Framework for Analysis*, Cambridge, Cambridge University Press,1976.
- T. Skocpol, *State and Social Revolutions : A Comparative Analysis of France,, Russia and China*, Cambridge, Cambridge University Press,1979.
- A. Stephan, *Aruging Comparative Politics*, Oxford, Oxford University Press, 2001.
- O.Tornquist, *Politics and Development*, Delhi, Sage, 1999.
- H.J. Wizard (ed.), *New Developments in Comparative Politics*, Boulder, Colorado, Westview Press, 1986.

M.A.PART: I
PAPER-V : POLITICS IN GUJARAT

Marks-100

Course Rationale :

India's diversity, in terms of socio-economic, Political and culture systems provides unusual opportunity for study of the Indian Centre-State systems comparatively. This paper attempts to study the power of the Centre and the autonomy of the states within the Indian federal system, which reflect and articulate well-defined regional identities. There is an increasing need to understand that despite the wide array of powers, with which the Centre is armed by the constitution, there has been a growing trend of assertion of autonomy on the part of the states. The Centre-State relationship in context of liberalization also needs to be focused.

Course Context :

- UNIT-I 1. Theoretical framework for the study of State Politics.
 2. Patterns of state politics.
- UNIT- II 1. Socio-economic determinant of state politics
 2. Centre-State Political and economic relationship.
- UNIT-III 1. Regional Political Parties and its linkages with National Parties and the Federal setup.
 2. Impact of national politics on state politics.
- UNIT-IV 1. Emerging trends in State politics.
 2. Recommendations of National Commission on Constitutional Review.
- UNIT V 1. Panchayati Raj system and its impact on state politics.
 2. Human Development Index in different states : a comparative perspective.

Readings :

- S.P. Aiyer and U. Mehta (eds.), Essays on Indian Federalism, Bombay, Allied Publishers, 1965.
B. Arora and D.V. Verney (eds.), Multiple Identities in a Single State: Indian Federation in a Comparative perspective, Delhi, Konark, 1995.
A. Prasad, Center and State Powers under Indian Federalism, New Delhi, Deep and Deep, 1981.
A. Ray, Tension Areas in India's Federal System, Calcutta, The World Press, 1970.
L. Saez, Federalism without a centre : The Impact of Political and Economic Reform on Indian System, New Delhi, 2002.
S.R. Sharma, The Indian Federal Structure, Allahabad, Central Book Depot, 1967.
S.Singh (ed.), Union-State Financial Relations in India with special reference to the underdeveloped states, New Delhi, Sterling, 1980.
G. Smith (ed.), Federalism : The Multi Ethnic Challenge, Harlow Longman, 1995.
K.C. Wheare, Modern Constitutions, 4th edn., Oxford, oxford University Press, 1963.

ગુજરાતી સંદર્ભ પુસ્તક / ગ્રંથ :-

- ૧) ૨૧મી સદીનું ગુજરાત
લેખક : પ્રવિણ શેઠ અને બલદેવ આગજા
પ્રકાશક : પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, ઝવેરીવાડ, નીશા પોળ, અમદાવાદ.
- ૨) ગુજરાતનું રાજકારણ
લેખક : ડો. બલદેવ આગજા
પ્રકાશક : પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ.
- ૩) ગુજરાત એક સરવૈયું : સંપાદક : સુદર્શન આયંગર
- ૪) ગુજરાતના બદલાતા પરિભાવો અને નરેન્દ્ર મોદી
પ્રકાશક : પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ.
- ૫) અર્ધ શતાબ્દી ધૂપછાંવ – રાજકીય ગુજરાત
લેખક : બિલ્લુ પંડયા અને આરતી પંડયા.

K.S.K.V. KACHCHH UNIVERSITY BHUJ (KACHCHH)**SYLLABUS OF PSYCHOLOGY****M.A. PART – I****(PSYCHOLOGY)****M.A. PART - I PSYCHOLOGY**

	Marks
Paper No. -1 : Advance Experimental Psychology.	100
Paper No. -2 : Advanced Social Psychology.	100
Paper No. -3 : Research Methods and Measurement.	100
Paper No. -4 : Psychopathology	100
Paper No.-5 : Health Psychology	100

M.A. PART - I PSYCHOLOGY

Paper No. 1 : Advance Experimental Psychology

(60 Marks)

Section I

Unit 1, 2 & 3 each units

Weightage – 20%

Unit – 4 - 40%

Unit – I	(1)	Experimentation in Psychological Research	
	(2)	Control of Relevant Variables.	
	(3)	Classical Psychophysics and Surginal detection theory.	
	(4)	Scalling methods.	
Unit – II	(5)	Instrumental Appetitive Conditioning.	
	(6)	Instrumental Aversive Conditioning.	
	(7)	Operant Conditioning.	
Unit – III	(8)	Verbal Learning.	
	(9)	Retention and Fergetting in Verbal learning.	
	(10)	Problem solving and Thinking.	

Section II (Statistics) (40 Marks)

Unit – IV	(1)	Product Moment Correlation (all formulas)	
	(2)	Tau	
	(3)	Coefficient Concordance (W)	
	(4)	T-Test	
	(5)	Chi-square	
	(6)	Sugned ranks test	
	(7)	One way Analysis of Variance (F test).	

1. D'Amato M.R. : Experimental Psychology – Methodology Psychophysics and learning, New York, Tokyo, Mc Graw Hill – Kogkusha, 1970 (International Student Edition (Chs 1,2,4,6,7,8,9,10,11,12)
2. Under wood B. J. : Experimental Psychology (2nd Edition), New York, Appleton Century Cropts 1966, (Chs 1,3,4,5,6,10,11,12,13,14)
3. Wood wroth and Schlosbag Experimental Psychology (Revised edition) Holt, rechart, Wintson, 1971.

M.A. Part – I : Psychology
Paper No. 2 : Advanced Social Psychology
Syllabus

Faculty : **Arts**

Class : **M.A. Part – I**

Total Marks : **100**

Duration of Examination : **3 Hours**

- Unit – I
- A. Introduction to Social Psychology : Definition and scope of the Social Psychology, Social Psychology as a basic & applied Science. Relation to Psychology, Sociology and Anthropology. Methods of Social Psychology.
 - B. Cognition and its Social implications. Stimulus Organization. Learning and part – whole relationships. Cognitive change. Social Perception.
- Unit – II
- A. Interpersonal response traits, characteristics. Interaction with cognition and wants.
 - B. Attitudes : Definition, Nature and characteristics of attitudes. Methods of attitudes. Formation of attitudes. Changing attitudes.
- Unit – III
- A. Social Prejudice : Definition and origin of Prejudice – Stereotypes – Relation to Motivation, values, ego and self – Social Psychology in international relations.
 - B. Social Systems : Positions, Roles, Social class, caste, status. – Measurement of Social class – Social Mobility.
- Unit – IV
- A. Group and Organizations, Structure and Functions. – Group Ideology
 - B. Leadership : Nature, Characteristics, and types of leadership. Functions of leaders. – Leader – follower relations.
- Unit – V
- A. Effective group : Structural Characteristics, Interactions of members, Group Productivity, Group Cohesiveness.
 - B. Individual in group, Role behaviors and Personality, Group pressure and Conformity.

Basic Books

Individual in Society by Krech, Crutchfield and Ball achy.

M.A. Part – I : Psychology
Paper No. 3 : Research methods & Measurement in Psychology

Faculty	:	Arts
Class	:	M.A. Part – I
Total Marks	:	100
Duration of Examination	:	3 Hours

- Unit – I
- A. Introduction to research, nature of research in behavioral science – The major steps of the research process.
 - B. Selection & formulation of research problem. Definition, nature – characteristics of a research problem nature of research hypothesis – sources of research hypothesis – varieties of research hypothesis. Theoretical and Operational of Working Definitions in Research.
- Unit – II
- A. Varieties of Research Studies – Exploratory studies – fields of exploratory study – nature of and limitations of exploratory studies - nature, scope and limitations of descriptive research.
 - B. Causal studies – necessary and sufficient conditions – description and evaluation of various types of experiment – designs – their limitations – evaluation of the field experiment its scope and nature.
- Unit – III
- A. Methods of data collection – unstructured and structured observation-questionnaire, their construction, applicability and limitations interview – evaluation of interview as a method of data collection projective techniques their scope and limitations.
 - B. Available data as source material, statistics, documents, records, registration and census data, Indices, autobiographic, diaries and personal documents as source material for research. Newer social methods – Life history metaanalysis, simulation and games.

- Unit – IV A. Psychological test as a source of data collecting: Definition – Types and characteristics of a good test.
- B. Test standardization, content, item analysis, cross-validation-types of norms, Reliability and validity of test-Administration-Scoring and Interpretation of test scores.
- Unit – V A. Sampling – Probabilistic and Non-probability. Requirements of sampling-Errors in sampling.
- B. The Research Report-Varieties of Reporting Necessity of Reporting. Application of Research Theory and Practical Significance of Research.
- C. Computer application in Psychological Research.

:: Books ::

1. Freeman, F.S. : Theory and Practice of Psychological testing : New York, Holt 3rd Ed. 1961.
2. The Research Report-Varieties of Reporting Necessity of Reporting. Application of Research Theory and Practical Significance of Research.
3. Selltitz, C. Jahoda, M. Deutch, M. and Cook S.W. Research methods in social relations new York, Holt, 1959.
4. Underwood, B.J. : Psychological Research New York Appleton Centure 1957.
5. Kerlinger, F.N. Foundation of behavioural Research New York Holt, Rinehart and Winston.
6. Elems, D.G., Kantowitz, B.H. (1989) Research methods in Psychology, New York West Publishing.

M.A. Part – I: Psychology
Paper No. 4 : Industrial – organizational Psychology (Optional)

Faculty	:	Arts
Class	:	M.A. Part – I
Total Marks	:	100
Duration of Examination	:	3 Hours

- Unit – I A. Scope of Industrial Psychology
 B. Job analysis – Design of Jobs and Human factors engineering.
- Unit – II A. Fatigue and related Phenomena.
 B. Error, Accidents and safety.
- Unit – III A. Supervision.
 B. Industrial Relegation – Trade union and Bargaining Process.
- Unit – IV A. Special groups in Industry
 - The Handicaped
 - Women
 - Aging Persons
 - Unemployed
 B. Attitude, Motivation and Job-satisfaction
- Unit – V A. Wage structure and the problem of incentive
 B. Consumer and Marketing psychology.

:: Books ::

1. J. tiffin & B.J. Mc Commick “Industrial Psychology” New Delhi, Prentice Hall, India 1991 (Ch. 1,3,11,12,14,15,16,17,18,19)
2. Blum, M.L. and Naylor, I.C. “Industrial Psychology” Its Theoretical and Social Foundation, New York, Harper and Raw 1968 (Chs 11,12,14,18)
3. Anatsi, A. Fields of Psychology, New YOrk McGraw Hill (Chs. 10,11,12)

M.A. Part – I : Psychology
Paper No. 5 : Health Psychology

Faculty	:	Arts
Class	:	M.A. Part – I
Total Marks	:	100
Duration of Examination	:	3 Hours

Unit – I HEALTH PSYCHOLOGY :

- What is Health Psychology? Health Psychology as an interdisciplinary field.
- Relating Health Psychology to other Science fields
- Bio-psychosocial Perspective on Health and illness.

Unit –II MODELS OF HEALTH :

- Models of Personality and Disease – the coronary – Prone Personality – The Disease – Prone Personality – Personality and The immune system – Concept of ‘Sthita Prjana’ (Bhagvad Gita).
- Behavioural Reference of the concept of ‘Anasakti’. The Role of Beliefs and Intentions.

Unit –III HEALTH PROMOTION AND DESEASE PREVENTION :

- Behaviour factors in disease prevention namely those involving Tobacco, Alcohol and Iegal drug abuse.
- Life Styles, Risk factors and Health.
- Developmental, Gender and Socio-cultural factors in Health.

Unit –IV HEART DISEASE, STROKE, CANCER AND AIDS CAUSES, MANAGEMENT AND COPING.

Heart Disease : Who is at risk of Heart Disease and Why ? Medical Treatment and Rehabilitation of Cardiac Patients. The psychosocial Interventions for Heart Disease.

Stroke : Causes, Effects and Rehabilitation of Stroke.

Cancer : The prevalence and Types of cancer, causes of cancer, Diagnosing and treating cancer, the psychosocial impact of cancer.

Aids : Risk factors, effects and treatment of AIDS. The psychosocial impact of AIDS, Psychosocial interventions for AIDS.

Unit –V STRESS AND HEALTH :

- Stress – its meaning, impact and sources
- Psychosocial modifiers of stress
- How stress affects health ?
- coping with stress
- Reducing the potential for stress.

: BASIC BOOKS ::

1. Friedman, Howard, S. Health Psychology, Prentice Hall, 2002.
2. Sarafino, Edward, P. Health Psychology : Bio psychosocial Interactions, John Willy & Sons, Inc., 2002.
3. Marks, David, F., Murray, Michael, Evans, Brian., Carla, Willing., Sage Publishing, 2001.
4. Mishra, G. (Ed.) Psychological Perspective on Stress and Health, Concept Publication, New Delhi, 1999.

:: BOOKS FOR REFERENCE ::

1. Camic, P. & Knight, S. (Eds.) (1998) Clinical Hand Book of Health Psychology Seattle Hogiefe & Huber.
2. Cheaney, M.A. & Roseman, R.M. (Eds.) (1985) Anger, Hostility in Caridovascular and Behavioural Disorders. Washington, D.C. : Hemisphere.
3. Chopra, D. (1991). Creating Health : How to wake up the Body's Inteligence. New York Houghton / Mifflin.
4. Easwaran, E. (1989), Meditation. Tomales, C.A. : Nilgiri Press.
5. Fogel, C.I. & Woods, N.F. (Eds.) (1995) Women's Health Care : A Comprehensive Hand Book. Thousand OKe C.A. Sage.
6. Kakkar, S. (1982) Shamans, Mystics & Doctors. A Psychological Enquiry in to the art of healing in India, Bombay : Oxford University Press.
7. Pestonjee, D.M., Pareek, U. & Agrawal R. (Eds.) (1999) Students in streets & its management, New Delhi : Oxford IBH Publishing Company.
8. Psychology & Developing Societies : A Journal. Special Issue. Indigenous Health Beliefs & Practices, Volume 12, Jan. – June – 2000.
9. Schmidt. L. R., Schwenkeneger P., Weinman, J, & Maes. S. (Eds.) (1990). Theoretical & Applied Aspects of Health Psychological London : Harwood Academic.
10. Spielberger, C.B. & Sarasson I.G. (Eds.) (1996) Stress & Emotions : Anxiety, Anger and Curiosity, Volume, 16 Washington D.C. : Taylor & Frances.

M.A. part Examination (New course)
In force June, 1998.
Sociological Theories
MA-I- Paper-I

1. Sociological theories – Meaning, Characteristics and its structure – Functions – major – theoretical – perspective – school approach.
2. Functionalism: Introduction and intellectual roots taloot Parsons Views – structure of society and social change grand theory – Robert metro: Postulates of functional theory and their outcome – middle range theories.
3. Conflict theory: Introduction and intellectual roots – Two traditions of conflict theory and their differences. – critical tradition : the Frankfurt school : its introduction and development, views of adorno, Marcuse and Erick from:
C.wright mills;
Analytical tradition: intellectual roots;
Views of Ralf Dahredorf and Lewis coser.
4. social exchange theory : Introduction and intellectual roots George home : and petal Blau :
5. Symbolic Interactions: Introduction and intellectual roots George
Homes: and Hebert Bulmer.
6. Ethnomethodology: Introduction and intellectual roots Harold Garfunkel.
7. Sociology in India:
 - (A) Historical development of the discipline: Bombay and Lucknow schools – Development of the discipline after independence.
 - (B) The controversy of India Sociology views of Dumont, Pocked – bailey – yogendrasingh.

Reference: for topics 1 to 6:

1. Wallance Ruth Alison wolf 1980: Contemporary sociological theory: Prentice Inc Englewood cliffs.n.j topics: 1to6.
2. turner jonathan H. (revised edition): the Dorsey press Homewood Illinois
3. Retezer George (revised edition) sociological theory Alfred a Knopf, New York.
4. For topics – 7:
 - (a) Srinivas And Panini:
“The development of sociology and social anthropology in India” sociological bulletin vol.22 no 2 sept.1973.
 - (b) Joshi P.c.
“Lucknow school of economics and sociology and its Relevance Today” sociological bulletin.vol.35 n .1. March, 1986.
 - (c) Clinard and elder:
“Sociological in India: A study in the sociology of knowledge” American sociology review 30, Aug.4, 1965.
 - (d) Sharma Surendra Sociology in India rawant pub.1985.
 - (e) Yogendra singh:
“India sociology” 1986 vistar publications. New Delhi.
 - (f) “ For a sociology in India”:
“Contributions to India sociology” Delhi vikas publications.

Sociology paper –II
Women and society
MA-I- Paper-II

1. Nature scope and subject matter of women studies – their importance and relevance.
2. K Major theoretical approaches Reminism:
 - (1) sociological – functional and critical
 - (2) Psychological.
3. Woman’s Movements :
 - (1) Radical and feminist moments in the west.
 - (2) Social reform movment of 19th & 29th century of India – woman’s role in independence struggle – post independence era.
4. Women and education:

Demographic facts- literacy – urban difference woman and different level of education – dropouts – factors affecting woman’s education.
5. woman and institution of marriage and family:

single woman: mate selection, dowry and divorce in major religious groups of India.
 Structure of family – its impact on states of woman socializations process – domestic violence, old age problems.
6. Woman and employment :
 - Paid and unpaid work.
 - Employment in organized sectors and their problems – problems of working woman – woman entrepreneurship current issues in woman ‘s employment .
7. woman and development
 - Participation of woman in politics
 - Programs and schemes for woman’s development.
8. woman in Gujarat:

Education, employment, domestic’s life and politics.

Readings Recommended:

1. Dr. Neera Desai(ed)
Decade of woman’s movements in India (1988)
2. Giriraj Shah
The encyclopedia of woman’s studies (in two volumes) 1955.
3. Govt. if India department of social welfare.
Towards valuating report of the committee on the status of woman in India (1974)
4. Devaki rain Indian woman
Publication division, ministry of information and broadcasting govt. of India 1975.

5. Maria miens :
Indian woman and patriarchy
Concept pub. New Delhi – 1980.
6. Maitheryi Krishna raj.
Woman's studies in India some perspective.(1986)
7. Nanda R.R.
India woman from purdha to modernity
New Delhi vikas publishing house. 1986
8. Kapur pramilla.
Marriage and working woman in India
Vikas publication Delhi – 1970.
9. Widley susam & Jacobson.
Woman in India south asia books – 1977.
10. Desai neera & maitheraj Krishna raj
Woman and society in India, Ajanta publication – 1987.
11. Dasai Meeravand vithuti patel
India woman change and challenge.
12. Shorana E.K
Nationalism, social reforms and Indian woman, A study of the interaction between our national movement and the movement of social reform among Indian woman.
13. Manjula Rahue.
Unmarried working woman marriage and career.
Radiant publisher, New Delhi – 1990
14. windows, abandoned and destitute woman in India
redient pub. New Delhi.
15. chadhri maitragee.
Indian woman 's movement
Radiant pub. New Delhi
16. Ahuja ram
Social problems in India
Rawat pub. Jaipur-1992.
17. Feminism and sociological theory by
Rath a wallce sags publication
New Delhi -1989.

M.A PART-I
PAPER-III : RESAERCH METHODS

Marks-100

UNIT -I	<p>Theory and Research</p> <p>Pure and Applied Research Methodological issues in social sciences sources for identifying a research problem Factors influencing selections of a research problem formulation of a research problem.</p>	20
UNIT-II	<p>Research Design, criteria for good research Design.</p> <p>Board aspects of research designs in social research Laboratory/Field experiment, Descriptive/Analytical study Historical study, Case study, Survery : One time cross-sectional, longitudinal & trend studies, Evaluative / non- evaluative study, Primary/ Secondary Sources of data.</p>	20
UNIT-III	<p>Surveys : Background & development of contemporary surveys in social research ; Census & sample surveys ; Need, use & importance of sample surveys, National Sample Surveys.</p>	
UNIT-IV	<p>Sampling techniques :</p> <p>Economics and logic of sampling Probability & non-probability sampling procedures Random sampling with and without replacement Stratified random sampling Multi – Stage area probability sampling.</p>	
UNIT-IV	<p>Selection, definition & measurement of variables, variable relevant to the Hypo these of the study. Operationalization of these variable (devising of meaningful indicators) Reliability and validity of measurements.</p>	
UNIT-VI	<p>Data Collection :</p> <p>Observation</p> <p>Interview</p> <p>Questionnaire</p> <p>Translation of the data collection instrument, when necessary Pre-testing and revision Selection and training of field workers.</p>	
UNIT-VII	<p>Statistical Procedures :</p> <p>Introduction to statistical inference Basic elements of the theory of probability ; the Additional Rule, the Multiplication Rule Testing Hypothesis : Type I and Type II errors Measures of association for nominal level data ; The chi-square test. Measures of association for ordinal & metric data. Rank – order Correlation (Spearman’s and Kendall’s tau) The Pearson product – Moment Correlation Coefficient.</p>	
UNIT-VIII	<p>Reporting research :</p> <p>Tail construction Graphic presentation of data Interpretation & generalization of findings Implication of findings, limitations of the study and suggestions for further research.</p>	

Suggested Reference Books :-

- 1) Blalock, Hubert N. Jr. Social statistics, New York, Mcgraw-Hill Book Company, Inc. 1960, Chapters 7-13,15,17-18,pp.76-186,212,241273-325p
- 2) Festinger, Leon & Daniel Katz (eds). Research Methods in the Behavioural Sciences, New York, Wolt Renshart and Winston, 1966.
- 3) Goods, William J. & Paul K. Hatt., Methods in social Research, New York, Mcgraw-Hill Book Company, Inc. 1952.
- 4) Kish, Leslie, Survey Sampling, New York , Wiley 1965.
- 5) Merton, R.K., Notes on Problem- finding in Sociology in Merton/P.K. and others (eds) Sociology of today – Problems & Products, New York, Basic Books, Inc., 1959.
- 6) Mosar, C.A. & G. Katton, Survey Methods in Social Investigation, London, The English Language Book Society. Heinemann Educational Book Ltd., 1973.
- 7) Muller, John H. & Karl Sohuessler, Statistical Reasoning Sociology, Boston Houghton, Mifflin, 1961.
- 8) Sellitz, Claire, Maire Jehoda, Merton Douth & Sturt W. Cook Research Methods in Social Relations, New York, Holt., Renichart and Winston, 1962.
- 9) Shah Vimal P., Research Design, Ahmedabad, Rachan Prakashan, 1977. (Revised)
- 10) Shah Vimal P., Reporting Research , Ahmedabad, Rachan Prakashan, 1977. (Revised)
- 11) Siegal, Sidney, Non-parametric Statistics for the Behavioural Sciences, New York, Mcgraw-Hill Book Company, Inc. 1956.(Chapters1-3 pp.1-34)
- 12) Stauffer, S.A. 'Some observations on study Design'. The American Journal of Sociology, 55, (January, 1950),pp355-361 (Also Bobbs-Merrill Reprint Series No.S, 436)
- 13) Voiss, Roberts, S. statistics in Social Research ; An introduction, New York John Wiley & Sons, Inc.1958.
- 14) Zeisel, Hons, Say it with Figures, New York, Harper & Raw, 1957.

M.A PART-I
PAPER-4 : SOCIAL PROBLEMS

Marks-100

UNIT I

NOTE : The problems suggested are to be discussed in Indian Context.

Scientific Study of Deviant behavior-Culture and Social normal -Social Conformity and its causes-Social differentiation and sub cultural norms-Deviant behavior.

UNIT II - Concept, Causes and types of deviance-Social Stratification and deviant behavior Social redaction to deviant behavior & Social visibility of it – Controversial theories of deviant behavior – Reduction of Deviant behavior – general programmes and use of institutions – group approach for reintegration.

UNIT III - Problem of Child labour :

The concept of child labour – Nature and extent of problem – causes of child labour – The magnitude of the problem in organized and unorganized sectors – paid and unpaid work of the child impact of child labour on children, economy and society at large – problems of children engaged in child labour – preventive and remedial measures. Programmes and policies – government and non-governmental agencies-Rehabilitation, education etc.

UNIT IV - Problem of Aging :

Concept of aging – nature and extent of this problem. Demographic facts-characteristics of aging-biophysical, neural etc.-Importance of its study-factors affecting the problem-cultural, social economic, hygienic, dietary etc. problems of aged people in familiar and Organizational set up. Impact and adjustments-remedial measures-programmes, policies and evaluation.

UNIT V - Problem of HIV/AIDS :

The concept of HIV infection and AIDS-Characteristics and extent of the problem-epidemiological features-AIDS in India and developing countries-causes. Mode of transmission and its Social implications-High risk groups or segment of society (commercial Sex workers, Homosexuality, Eunuchs, Slum population, Truck drivers etc.)Prevention and control techniques-Research methodology for its study-Evaluation.

REFERENCES :

- 1) Cahen Albert : Devlauce and control...Prentice Hall of India Pvt. New Delhi, 1970.
- 2) Harton and Hunt : Sociology Metirew Hll Book Company New York, 1964 P.126-156.
- 3) marshal Clinard : Sociology of Deviant behaviour, Holt, Rechar & Winston inc. New York, 1963.
- 4) Merton Robert K. : Social Theory Structure (Revised) The Free Press of glances) New York, 1962.

Child Labour :

- 1) Pandhe M. K. (ed) 'Child labour in India' India Book exchange, Calcutta 1979.
- 2) Visaria Pravin & Paul Jocoli : "Child labour in India" Gujarat Gujarat Institute of Development Research , Ahmedabad-1995.
- 3) Neel K. Sharda : "The legal, economic and Social Stutus of the Indian Child".
- ૪) ત્રિવેદી પ્રફુલ્લ : (૧) " ભારતમા બાળ મજૂરી" પરિચય ટ્રસ્ટ, મુંબઈ – ૧૯૯૬
(૨) બાળમજૂરીની સમસ્યા" જનપથ પ્રકાશન, અમદાવાદ – ૧૯૯૫
(૩) દક્ષિ જનપથ પ્રકાશન અમદાવાદ – ૧૯૯૫સતુ – ગુજરાત બાલિકા સેન્ટર ફોર સોશયલ નોલેજ એન્ડ એક્શન, અમદાવાદ – ૧૯૯૦

Aging :

1. Ward Russell : Aging experience : An introduction to gerontology 1979. J.B. Lippincott Company, U.S.A.
2. Kart Carry S. : The realities of aging 1981. Alyan & Bacon Inc. Boston Massachusetts.
3. Atchely Robert : The Sociology of retirement 1976. Schenkman Pub.House Cambridge Massachusetts.
4. Dendekar Kaumidini : The elderly in India 1996. Sage Publication, New Delhi.
5. Randhwa Manimdev : The Rural and Urban aged 1991.Singh National Book Org., New Delhi.
6. Mishra Saraswati : 'Problems and Social adjustment in Old age' Gain Pub., House 1989.
7. Alfred de Souza & Ferhandes : Aging in South Asia. Indian Social Institute. , New Delhi, 1982.
8. Sharma M. L. : "Aging in India", Challenge for the Society
9. Sati P.N. : 'Retired and Aging People' Mittal Publication, Delhi – 1988.
10. Gore M.S. : "Studying problems of Aging" Sociological Bulletin Vol.46, No. 1 March-1997.
11. Yogendra Singh : "Changing trends in the Indian Family and the adjustment of aged" Research and development Journal Vol.2 No.2, Kelage India, New Delhi.Feb1997.
12. Shah Vimal P. : The Elderly in Gujarat (Mimographed).
13. Rammurti A.V. : "The Psycho-Social scenario of the Elderly problems, priorities and Perspectives: Research and development, Journal Vol.3, No.1, Help Age India, New Delhi, Oct. 1996.
14. Reddy K. N. : Social security for the elderly in India Need for reform. Research and development journal Vol.3 No.1, Help Age India, New Delhi, Oct. 1996.
15. Havighurst R. J. : Flexibility and the Social roles of he retired – From "Principles of Sociology" Young and Mack. Eurasia Publishing Household, New Delhi.
16. Indira Jai Prakash : Hindu world view and well being of aging Women, Research and Development Journals. Vol 3 No.2 Help Age India, New Delhi, Oct.1998.

HIV / AIDS :

1. Pollack Mecheal Aids : A problem for Sociological Research sage Publication, New Delhi-1992.
2. Gracious Thomas : AIDS in India : Rawat Publication, 1994.
3. Carbine M.E. & P.Lee : AIDS into the 90's : Strategies to the AIDS epidemic- Washington D.C. National Aids, New York, 1988.
4. Aggelton Peter and : Social aspects of AIDS, London Falmer,1988 Hilary Thomas
5. Park J.E. & Park K. : Textbook of preventive and Social medicine M/s. Banaxsidas Bhanot, Jabalpur, 1989.
6. Pachuri Saroj : "The problem" ' seminar' No.396, Aug.1992
7. Sharma Manoj : Sexuality Transmitted Diseases An over view. Health for Millions Vol.XV No.2, April-1989.
८. : 'अमारो पत्र नामे : ओईइजल केटलुं सायुं केटलुं ओटुं?' लोक स्वास्थ्य मंडल आरोग्य पुस्तिका – २, वर्ष ७, अंक – २, १९९५, वडोदरा.

M.A. PART-I
PAPER-V : POLITICAL SOCIOLOGY

Marks-100

યુનિટ-૧	૧) રાજકીય સમાજશાસ્ત્ર : ઉદ્ભવ - વિકાસ અને કાર્યક્ષેત્ર ૨) રાજકીય સામાજિકરણ	૨૦
યુનિટ-૨	૩) રાજકીય સમાજશાસ્ત્રનો અન્ય સામાજિક વિજ્ઞાનો સાથે સંબંધ ૪) અગ્રવર્ગીય સિદ્ધાંતો ૫) રાજકીય વ્યવસ્થામાં સંદેશાવ્યવહારના માધ્યમોની ભૂમિકા	૨૦
યુનિટ-૩	૬) રાજકીય સંસ્કૃતિ : ૭) રાજકીય પક્ષો ૮) દાબજૂથો અથવા દબાવસમૂહો	૨૦
યુનિટ-૪	૯) ભારતના રાજકારણમાં ધર્મ, જ્ઞાતિપ્રદેશવાદ અને ભાષવાદ ૧૦) નોકરશાહી ૧૧) નેતૃત્વ	૨૦
યુનિટ-૫	૧૨) ભારતમાં રાજકીયકરણ : ૧૩) રાજકીય સહભાગીતા	૨૦

સંદર્ભગ્રંથો :-

- 1) બદેલ, ડી.એસ. અને : રાજકીય સમાજશાસ્ત્ર (હિન્દી), વિવેક પ્રકાશન, જવાહરનગરનગર, ટી.પી. કર્ચુલી (૨૦૦૩) દિલ્હી-૭
- 2) Dowse, R.E. & : Political Sociology, New York. Huges (1971)
- 3) Ferreira, J.V.(Editor) : (1986) Survey of Research in Sociology and Social anthropology (1969-79)Vol-III, Indian Council of Social Science Research.
- 4) Gupta Dipankar (1996 : Political Sociology in India (Contemporary Trends) orient Longman limited, New Delhi-2.P25-35,75-80
- 5) Indian Council of : A Survey of research in political Science, Research (1981) Vol-III (Political Dynamics) Allied Publishers Private Ltd., New Delhi, P.2-20, 49-73.
- 6) Kothari, R. (1970) : Caste in Indian Politics in India, Orient Longmans Ltd.

- 7) Maciver, R.M. & : Society, Macmillan & Co. C.H. Page (1952)
- 8) Max Weber : Political Sociology England, Peagland, Penguin Bookd, London, P.27-28.
- 9) Mitchell, W.S.(1967) : Sociology Anaysis and Politics, Prentice- Hall, Englewood Cliffs.
- 10) Mukhopadhyaya, : Political Sociology, K.P. Begechi and Co.A. K. (198) Calcutta, P.152-153.
- ૧૧) પટેલ હરબન્સ (૧૯૮૦) : રાજકીય સમાજવિજ્ઞાન, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય, અમદાવાદ-૬, પ. ૮૫-૮૫, ૧૭૪-૭૮.
- ૧૨) પાન્ડેય ગણેશ અને : રાજકીય સમાજશાસ્ત્ર (હિન્દી) રાધા પબ્લિકેશન્સ, પાન્ડેય અરૂણા (૨૦૦૫) નવી દિલ્હી, પ. ૩૫૦-૬૦.
- 13) Singh Sunita (2001) : The positive face of power Northern book centre, New Delhi.
- 14) Sita Radhakrishnam : The Social Science : (1990) An overview, India Council of Social Science Research , New Delhi.
- 15) Tom Bottomor : Political Sociology Hachisan Pvt., Conway Street, London, P.2-6, 35-40.

Articles :

- 16) Atul, Yogesh : Caste in Indian Politics, Eastern Anthropologists, 24(3) Sep-Oct., 1971, 309-18
- 17) Baviskar Bos. : Factions and Party Politics : General election In an assembly constituency in Maharashtra, Sociological Bulletin, 1971, 20 (1)
- 18) Desai I.P. : Caste and politics, economic and political weekly, 1967, 2(17)29, 797- 99.
- 19) Iqbal Narain : Pattern of Communication in Rural Rajasthan, Indian Journal of Public Administration 1975, 23 (3-11)
- 20) Singh Yogendra : Caste and Class, Some aspects of Community And change, Sociological Bulletin, 1968, XVII, 166.

DEPARTMENT OF ECONOMICS
KACHCHH UNIVERSITY, BHUJ
M. A. (ECONOMICS)
(External Course)

Course No.101	:	Theory of Value, Distribution & Welfare
Course No.102	:	Macro Economics
Course No.103	:	Quantitative Methods in Economics
Course No.104	:	Industrial Economics Structure Conduct and Performance
Course No.105	:	Theory of Economics Growth

COURSE NO. 101 THEORY OF VALUE

PREAMBLE :

This paper analysis the economics behaviour of individuals, firms and markets. It is mainly concerned with the objective of equipping the students in rigorous and comprehensive manner with the various aspects of consumer behavior of costs and the theory of traditional markets and equilibrium of firm.

UNIT- 1 INTRODUCTION AND BASIC OF CONCEPTS:

Basic Economics Problem - Choice and Scarcity: Deductive and Inductive Method of Analysis, Positive and Normative Economic; Economic Models; Characteristics of Equilibrium and; Disequilibrium systems General and partial Equilibrium-Static and Dynamic Equilibrium.

UNIT-2 DEMAND ANALYSIS:

Concept of Demand, Factors affecting Demand ; Demand Theorem ; Traditional approaches of Theory of Demand – Marshallian Utility, Hicksian Indifference curve; effect; Concept of price Elasticity of Demand and its measurement.

UNIT-3 THEORY OF PRODUCTION AND CONSTS :

Concepts of Production and Production Function – Role of Time period in analysis of production ; laws of variable Proportions and Returns to scale; Isoquants, Least cost combination of Inputs: Various concepts of costs – Economist's and Account's concepts of Costs: Short and long run cost curves; Economics of scale and scope.

UNIT-4 PRICE AND OUTPUT DETERMINATION :

Marginal analysis as an approach to price and output determination; Analysis of Equilibrium of firm under perfect Competition, Monopolistic Competition and Monopoly; Oligopoly – Concepts of Duopoly ; Cournot, Batrand and Edgeworth.

UNIT-5 THEORIES OF DISTRIBUTION-I :

Concept of functional of income; Marginal productivity theory of factor pricing; Euler's theorem; Morden theory of factor pricing – Concept of Exploitation of labour.

UNIT-6 THEORIES OF DISTRIBUTION-II :

Determination of rent, wages Interest and profit ;Macro theories of distribution: Classical theories of Distribution –David Recardo and Kari Marx; Neo- Classical theories of Distribution – Kalcki and Kalder.

UNIT-7 WELFARE ECONOMICS-I :

Concepts of Economics Welfare; Role of value judgment ; Benthamian notion of economics welfare; Pigovian welfare economics; Pareto's concept of optimal welfare; Bergon;s concept of social welfare function and its applicability.

UNIT-8 WELFARE ECONOMICS -II :

Hicks-Kaldor Compensation Criterion ; Inability to obtain optimum welfare-imperfections, market failure, decreasing costs, uncertainty and non-existent and incomplete markets; Theory of second best- Arrow's impossibility theorem ; Rawl's theory of justice; equity efficiency trade off.

અર્થશાસ્ત્ર પેપર ન. ૧૦૧ મૂલ્યના સિદ્ધાંતો

એકમ – ૧ પ્રસ્તાવના અને મૂળભૂત ખ્યાલો :

પાયાની આર્થિક સમસ્યા, પસંદગી અને અછત, નિગમન અને વ્યાપ્તિ પદ્ધતિ (વિશ્લેષણ માટેની) વાસ્તવલક્ષી અને આદર્શલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર, આર્થિક મોડેલો, સમતુલાના લક્ષણો અને સમતુલાની પ્રલાણીઓ, સામાન્ય અને આંશિક વિશ્લેષણો, સ્થિર અને ગતિશીલ સમતુલા.

એકમ – ૨ માંગ વિશ્લેષણ :

માંગનો ખ્યાલ, માંગને અસર કરતાં પરિબલો, માંગ પ્રમેય, માંગના સિદ્ધાંત અંગેના પરંપરાગત અભિગમો, માર્શલનું તુષ્ટિગુણ વિશ્લેષણ, હિક્સનું તટપ્થરેખા વિશ્લેષણ, સેમ્યુલસનનો અભિવ્યક્ત પસંદગીનો સિદ્ધાંત, કિંમત અસર, આવક અસર અને અવેજી અસર, માંગની મૂલ્ય સાપેક્ષતાનો ખ્યાલ અને તેના માપ.

એકમ – ૩ ઉત્પાદન અને ખર્ચના સિદ્ધાંતો :

ઉત્પાદન અને ઉત્પાદન વિધેયના ખ્યાલો, ઉત્પાદન વિશ્લેષણમાં સમયગાળાનું મહત્વ, ઉત્પાદન વળતર અને કદ વળતરના સિદ્ધાંતો, સમ ઉત્પાદક રેખાઓ, ન્યૂનતમ ખર્ચ સાધન સંયોજન, ખર્ચના વિવિધ ખ્યાલો, અર્થશાસ્ત્રીનો ખ્યાલ, ગણતરીકારનો ખ્યાલ, ખર્ચની લાંબાગાળાની અને ટુંકાગાળાની રેખાઓ, ઉત્પાદન કદની કરકસરતા અને વિસ્તાર.

એકમ – ૪ કિંમત અને ઉત્પાદન નિર્ધારણ :

કિંમત અને ઉત્પાદન અંગેનું સીમાંત વિશ્લેષણ, પૂર્ણ હરિફાઈમાં પુઢીની સમતુલા, ઈજારાયુક્ત હરિફાઈ, ઈજારો, દ્વિહસ્તક ઈજારો, અલ્પહસ્તક ઈજારો, દ્વિહસ્તક ઈજારાના મોડેલો – કુર્નો, એજવર્થ બર્ટ્રાન્ડ.

એકમ – ૫ વહેંચણીના સિદ્ધાંતો – ૧ :

વિધેયાત્મક આવકનો ખ્યાલ, સાધન કિંમત નિર્ધારણ માટે સીમાંત ઉત્પાદકતાનો સિદ્ધાંત, યુલર પ્રમેય, સાધન કિંમત નિર્ધારણ અંગેનો નૂતન સિદ્ધાંત – શ્રમનું શોષણ.

એકમ – ૬ વહેંચણીના સિદ્ધાંતો – ૨ :

વ્યાજ, ભાડું, વેતનો અને નફો, વહેંચણીનો સમગ્રલક્ષી સિદ્ધાંત, વહેંચણી અંગેના પ્રશિષ્ટ ખ્યાલો – રિકાર્ડો અને કાર્લ માર્ક્સ, વહેંચણોનો નવ- પ્રશિષ્ટ સિદ્ધાંત – કાલેસ્કી અને કાલ્ડોર.

એકમ – ૭ કલ્યાણ અર્થશાસ્ત્ર – ૧ :

આર્થિક કલ્યાણનો ખ્યાલ, મૂલ્ય નિર્ણયનો નિયમ, આર્થિક કલ્યાણ માટે બેન્થેમ – પિગુનું કલ્યાણ અર્થશાસ્ત્ર, ઈષ્ટતમ કલ્યાણ માટેનો પરેટોનો ખ્યાલ, સામાજિક કલ્યાણ વિધેય અંગેનો બર્ગસનનો ખ્યાલ અને તેના ઉપયોગો.

એકમ – ૮ કલ્યાણ અર્થશાસ્ત્ર – ૨ :

હિક્સ – કાલ્ડોર વળતરના માપદંડો, ઈષ્ટતમ કલ્યાણ મેળવવું અશક્ય, પૂર્ણ હરિફાઈનો અભાવ, બજારની નિષ્ફળતા, ઘટતાં ખર્ચ, અનિશ્ચિતતા, બજારનો અભાવ અને અપૂર્ણ બજાર, દ્વિતિય મહત્તમનો સિદ્ધાંત, એરોનું અસંભવિતતાનું પ્રમેય, રાઉલનો ન્યાયનો સિદ્ધાંત, સમાનતા અને કાર્યક્ષમતાનો પરસ્પર વ્યાપાર.

COURSE NO. 102
MACRO ECONOMICS-I

PREAMBLE :

Macroeconomics or aggregative economics analysis and establishes the functional relationship between large aggregates. The aggregate analysis assumed such a great significance in recent times that a prior understanding of macroeconomics theoretical structure is considered essential for the proper comprehension of the different issues and policies. Macroeconomics now is not only a scientific method of analysis ; but also a body of empirical economic knowledge. The paper entitled “Macroeconomic Analysis” equips the students at the postgraduate level to understand systematic facts and latest theoretical development for empirical analysis.

UNIT- 1 NATIONAL INCOME ACCOUNTS:

Different forms of national Income accounting-social accounting, input-output accounting, flow of funds accounting and balance of payments accounting.

UNIT- 2 DEMAND FOR MONEY :

Classical approach to demand for money – Quantity theory Approach, Fisher’s Equation, Cambridge quantity theory, Keynes’ liquidity preference approach, transaction precautionary and speculative demand for money – aggregate demand for money; Derivation of LM curve.

UNIT- 3 POST-KEYNESIAN DEMAND FOR MONEY :

Post-Keynesian approaches to demand for money-Patinkin and the Real Balance Effect. Approaches of Baumel and Tobin; Friedman and the modern quantity Theory; Crisis in Keynesian Economics and the revival of monetarism.

UNIT- 4 NEO-CLASSICAL AND KEYNESIAN SYNTHESIS :

Neo-classical and Keynesian views on interest; The IS-LM model extension of IS-LM model with government sector, Relative effectiveness of monetary and fiscal policies; Extension of LS-LM models with labour market and flexible prices.

UNIT- 5 CONSUMPTION FUNCTION :

Keyne’s psychological law of consumption-implications of the law, short-run and long run consumption function ; Empirical evidence on consumption function; permanent income hypotheses.

UNIT- 6 INVESTMENT FUNCTION :

Marginal efficiency of investment and level of investment ; Marginal efficiency of capital and investment – long – run, The accelerator and investment , Impact of Inflation.

UNIT- 7 SUPPLY OF MONEY :

Financial intermediation- a mechanistic model of bank deposit determination, A behavioral model of money supply determination, a determined money supply process; RBI approach to money supply, High powered money and money multiplier; money supply and open economy, control of money supply.

UNIT- 8 MACROECONOMICS IN AN OPEN ECONOMY:

Approach of Mundell and other economists on open economy, Asset Markets, Theory of Rational expectations – Monetary approach of balance of payment.

અર્થશાસ્ત્ર પેપર નં. ૧૦૨
સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર

એકમ – ૧ રાષ્ટ્રિય આવક અને હિસાબો :

રાષ્ટ્રિય આવકના હિસાબોની વિવિધ પદ્ધતિઓ, સામાજિક હિસાબો, સાધન-ઉત્પાદન હિસાબો, ભંડોળ પ્રવાહના હિસાબો, લેણદેણની તુલના હિસાબો.

એકમ – ૨ નાણાની માંગ :

નાણાની માંગ અંગેનો પ્રશિષ્ટ અભિગમ, નાણાં પરિમાણ અભિગમ, ફીશરનું સમીકરણ, કેમ્બ્રીજનો પરિમાણ સિદ્ધાંત, કેઈન્સનો તરલતા પસંદગીનો ખ્યાલ, સોદાકીય સાવચેતી અને સક્રીય હેતુ માટે નાણાંની માંગ, નાણાંની કુલ માંગ, LM રેખાની નિષ્પત્તિ.

એકમ – ૩ કેઈન્સ પછીના નાણાંની માંગ (ના અભિગમો) :

કેઈન્સ પછીના નાણાંની માંગના અભિગમો, પાટીન્કીન અને રોકડ પુરાંત અસર, બોમલ અને રેટોબીનના અભિગમો, ફીડમેન અને આધુનિક પરિમાણ સિદ્ધાંત, કેઈન્સીયન અર્થશાસ્ત્રીની કટોકટી અને નાણાંવાદનું પુનઃસ્થાપન.

એકમ – ૪ નવ – પ્રશિષ્ટ અને કેઈન્સીયન સંયોજન :

વ્યાજ અંગે નવ-પ્રશિષ્ટ અને કેઈન્સીયનનો અભિગમ, ISLM મોડેલ, સરકારી ક્ષેત્રમાં ISLM મોડેલનું વિસ્તરણ, નાણાંકીય અને રાજકોષીય નીતિઓની સાપેક્ષ અસરકારકતા, શ્રમબજાર અને પરિવર્તનશીલ કિંમતોમાં ISLM મોડેલનું વિસ્તરણ.

એકમ – ૫ વપરાશ વિધેય :

કેઈન્સનો વપરાશનો મનોવૈજ્ઞાનિક નિયમ, ટુંકાગાળાનું અને લાંબાગાળાનું વપરાશ વિધેય, વપરાશ વિધેયના વ્યવહારુ તથ્યો, નિયમના સૂચિતાર્થો, આવક વપરાશનો સંબંધ, વપરાશના સંબંધ, નિરપેક્ષ અને સાપેક્ષ આવક, જીવનચક્ર અને કાયમી આવકની પરિકલ્પના.

એકમ – ૬ મૂડીરોકાણ વિધેય :

મૂડી સીમાંત કાર્યક્ષમતા અને મૂડીરોકાણનું સ્તર, મૂડીની સીમાંત કાર્યક્ષમતા અને મૂડીરોકાણ, ટુંકાગાળો અને લાંબાગાળો, ગતિવર્ધન અને મૂડીરોકાણ વર્તણૂકની કુગાવા પર અસરો.

એકમ – ૭ નાણાંનો પુરવઠો :

નાણાંકીય મધ્યસ્થીઓ, બેંક થાપણો નક્કી કરવાનું તાંત્રિક મોડેલ, નાણાંના પુરવઠા નિર્ધારણનું વર્તણૂકલક્ષી મોડેલ, માંગ નિર્ધારિત પુરવઠા પ્રક્રિયા, રિઝર્વબેંકનો નાણાં પુરવઠા અંગેનો અભિગમ, ઉચ્ચ શક્તિ નાણું અને નાણાં ગુણાંક, નાણાંનો પુરવઠો અને ખુલ્લું અર્થકારણ.

એકમ – ૭ ખુલ્લા બજારનું અર્થશાસ્ત્ર :

તર્કસંગત ધારણાનો સિદ્ધાંત, લેણદારની તુલાનો નાણાંકીય અભિગમ.

COURSE NO. 103
QUANTATIVE METHOD IN ECONOMICS

UNIT-1 : MATHEMETICAL METHODS - 1 :

Concept of function and types of function, Limit, continuity and derivative, Rules of differentiation, Interpretation of revenue, cost, demand, supply function, Elasticities and their types, multivariable functions, Concept and types, of production functions, Rules of partial differentiation and interpretation of partial derivatives, Problems of maxima and minima in single and multivariable functions, Unconstrained and constrained optimization in simple economic integration, Application to consumer's surplus and producer's surplus, Growth rate and simple properties of time path of continuous variables.

UNIT-2 : MATHEMETICAL METHODS - 2 :

Determination and their basic properties, Solution of simultaneous equations through Cramer's rules, Concept of matrix-their types, simple operation on matrices, matrix inversion and rank of matrix, Concept of vector-its properties, Matrices and vectors, Concept of quadratic forms-Eigen roots and Eigen vectors, Introduction to input-output analysis, Difference equations-Solution of first and second order difference equations, Application in trade cycle models, Growth models and lagged market equilibrium models.

UNIT-3 : MATHEMETICAL METHODS - 3 :

Linear programming-Basic concept, Formulation of a linear programming problem-Its structure and variables, Nature of feasible, basic and optimal solution, Solution of linear programming through graphical method, Statement of basic theorems of linear programming. Formation of the dual and programme and its interpretation, shadow prices and their uses Concept of duality theorems; Concept of game; Strategies – simple and mixed ; Value of a game; Saddle point solution; Simple application.

UNIT-4 : STATISTICAL METHODS - 1 :

Meaning, assumptions and limitation of simple correlation and regression analysis, Pearson's product moment and Spearman's rank correlation coefficients and their properties, Concept of the least squares and the lines of regression, Standard error of estimate, Partial and multiple correlation and regression, (applications only) Methods of estimation of non-linear equations-parabolic, exponential, geometric, modified exponential, Concept and logistic relationship.

UNIT-5: STATISTICAL METHODS - 2 :

Determination and non-deterministic experiments, Various types of events-classical and empirical definitions of probability, Laws of addition and multiplication, conditional probability and concept of interdependence, Baye's theorem and its applications, Elementary concept of random variable, Probability, mass and density functions, Expectation moments and moment generating functions, Properties (without derivation) of Binomial, Poisson and Normal distributions.

UNIT-6 : STATISTICAL METHODS - 3 :

Basic concept of sampling - random and non random sampling, simple random, Stratified random and P.P.S. sampling, Concept of an estimator and its sampling distribution, Desirable properties of an estimator , Formulation of Statistical hypotheses-Null and alternate, Goodness of fit, Confidence intervals and level of significance, Hypotheses testing based on Z, t, χ^2 (Chi-Square) and F tests, Type I and Type II errors.

COURSE NO.104
INDUSTRIAL ECONOMICS :
STRUCTURE, CONDUCTE AND PERFORMANCE

In the contemporary word with goblization and libralization and more attention is being given to industry. This course intends to provide knowledge to the students on the basic issues such as productivity, efficiency, capacity utilization and debates involved in the industrial development of India. The objective is to provide a though knowledge about the economics of industry in a congent and analytical manner, particularly in the Indian-context; paper of Industrial Economics structure conduct and performance and paper of Industrial Economics of India both cover all the objectives and importance of the study of Industrial Development of India.

UNIT-1 FRAME WORK AND PROBLEMS OF INDUSTRIAL ECONOMICS:

Concept and organization of a firm, ownership, control and objectives of the firm, passive and active behaviour of the firm.

UNIT-2 MARKET STRUCTURE :

Sheller's concentration, Product differentiation, Entry conditions, Economics of Scale, Market structure and profitability, Market structure and Innovation.

UNIT-3 MARKET CONDUCT :

Product pricing, Theories and evidence, Investment espenditure, methods of evaluation Investment expenditure, Theories and empirical evidence on merger and acquisitions (M & As) and diversification.

UNIT-4 MARKET PERFORMANCE :

Growth of the firm-size and growth of a firm, growth and profitability of the firm, constraints on the growth, productivity, efficiency and capacity utilization-Concept and measurement, Indian situation.

UNIT-5 THEORIES OF INDUSTRIAL LOCATION IN INDIAN CONTEXT :

Theories of Industrial location- Weber and Sargent Florence, Recent theories of Industrial location.

UNIT-6 INDIAN INDUSRIAL GROWTH:

Classification of industries, Industrial policy India – Role of public and Private sectors, recent trends in Indian Industrial growth, MNCs and transfer of technology liberalization and privatization.

UNIT-7 REGIONAL INDUSTRIAL GROWTH INDIA:

Regional Industrial growth in India - Industrial Economic concentration and remedial measures, issues in Industrial proliferation and environmental preservation, pollution control policies.

UNIT-8 INDUSRIAL FINANCE :

Owned, external and other components of funds, role, nature, volume and type of institutional finance IDBI, IFCI, SFCS, SIDC commercial Banks, etc. Financial statement Balance sheet, profit and loss account, assessment of financial soundness ratio analysis.

પરિકલ્પનાની રચના, નિરાકરણીય અને વૈકલ્પિક પરિકલ્પનાલ અન્વાયોજનનું પરિક્ષણલ વિશ્વસતીય સીમાઓ, સાર્થકતાની, z, t, x^2 (Chi Square) અને F આધારિત પરિકલ્પના પરિક્ષણો, પ્રકાર 1 અને પ્રકાર– Z ભૂલો.

અર્થશાસ્ત્ર પેપર નં. – ૧૦૪ ઔદ્યોગિક અર્થશાસ્ત્ર

એકમ-૧ ઔદ્યોગિક અર્થશાસ્ત્રનું માળખું અને પ્રશ્નો :

પેઢીનો ખ્યાલ અને વ્યવસ્થાતંત્ર, પેઢીના હેતુઓ, માલિકો અને અંકુશ, પેઢીની વર્તણૂક.

એકમ-૨ બજાર માળખું :

વેચાણકારોનું કેન્દ્રીકરણ, પેદાશ તફાવતો, પ્રવેશની શરતો, કદની કરકસરો, બજાર માળખું અને નફાકારકતા, બજાર માળખું અને નવપ્રવર્તનો.

એકમ-૩ બજાર સંચાલન :

પેદાશની કિંમતોનું (નિર્ધારણ), સિદ્ધાંતો અને સાબિતીઓ, મૂડીરોકાણ ખર્ચની મૂલ્યાંકન પદ્ધતિઓ, જોડાણ અને વિલીનીકરણના સિદ્ધાંતો અને વ્યવહારિક તથ્યો (સાબિતીઓ) અને વૈવિધ્યકરણ.

એકમ-૪ બજાર કામગીરી/દેખાવ:

પેઢીની વૃદ્ધિ, પેઢીનું કદ અને વૃદ્ધિ, પેઢીની નફાકારકતા અને વૃદ્ધિ, વૃદ્ધિના અવરોધકો, ઉત્પાદકતા, કાર્યક્ષમતા અને ક્ષમતાનો ઉપયોગ, ખ્યાલ અને માપદંડ, ભારતીય પરિસ્થિતિ.

એકમ-૫ ભારતીય સંદર્ભમાં ઔદ્યોગિક સ્થાનિકરણના સિદ્ધાંતો :

ઔદ્યોગિક સ્થાનિકરણના સિદ્ધાંતો, વેબર અને સાર્જન્ટ ફલોરેન્સ, ઔદ્યોગિક સ્થાન પસંદગીના તાજેતરના સિદ્ધાંતો.

એકમ-૬

ભારતના ઔદ્યોગિક વિકાસ, ઉદ્યોગોનું વર્ગીકરણ, ભારતમાં ઔદ્યોગિક નીતિ, જાહેર અને ખાનગીક્ષેત્રનો ફાળો, બહુરાષ્ટ્રીય કંપનીઓ અને ટેકનોલોજીની તબદીલી, ઉદારીકરણ અને ખાનગીકરણ :

એકમ-૭ ભારતમાં પ્રદેશિક ઔદ્યોગિક વિકાસ :

ભારતમાં ઔદ્યોગિક વિકાસ, ઔદ્યોગિક આર્થિક કેન્દ્રીકરણ અને સુધારણાના પગલાંઓ.

એકમ-૮ ઔદ્યોગિક નાણાંતંત્ર :

ભંડોળોની માલિકી, બાહ્ય અને અન્ય ઘટકો, સંસ્થાગત નાણાંતંત્રની ભૂમિકા, સ્વરૂપ અને પ્રકારો, IDBI, IFCI, SFCS, SIDC, વ્યાપારી બેંકો વગેરે, નાણાંકીય પત્રકો, બેલેન્સશીટ, નફા અને નુકશાન ખાતું, નાણાંકીય સંગનનતાનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે ગુણોત્તર વિશ્લેષણ.

અર્થશાસ્ત્ર પેપર નં. – ૧૦૫

વૃદ્ધિ અને વિકાસના સિદ્ધાંતો

એકમ-૧ :

આર્થિક વૃદ્ધિ એટલેશું ? આર્થિક વૃદ્ધિને અસર કરતા પરિબળો – મૂડી અને શ્રમ, આર્થિક વૃદ્ધિને અવરોધતા પરિબળો – મૂડીનો અભાવ, બજારોની અપૂર્ણતા, તાલીમ પામેલ શ્રમનો અભાવ, કુશળ નિયોજકોનો અભાવ, વાહન વ્યવહાર અને સંદેશા વ્યવહારના યોગ્ય પ્રમાણનો અભાવ, રાજકીય પરિબળો, કુદરતી પરિબળો, બાહ્ય પરિબળો, ગરીબિનું વિષયક.

એકમ-૨ :

વૃદ્ધિનો પ્રશિષ્ટ સિદ્ધાંત – આદમ સ્મિથ, રિકાર્ડો અને માલ્થસના વિચારો, આર્થિક વૃદ્ધિમાં ટેકનોલોજીનું મહત્વ.

એકમ-૩ :

વૃદ્ધિ મોડેલો – હેરોડ-ડોમર મોડેલ-સ્થિર વૃદ્ધિ માટેની જરૂરિયાત, મર્યાદા, શ્રીમતિ રોબીન્સનું મોડેલ – તે મોડેલની અલ્પવિકસિત દેશોમાં વ્યવહારૂ ઉપયોગીતા.

એકમ-૪ :

કાર્લ માર્ક્સ – ભૌતિકવાદની ઐતિહાસિક સમજૂતી – અધિક મૂલ્યોનો સિદ્ધાંત – મૂડીવાદનું પતન – નફાના દરમાં ઘટાડો – ટીકાત્મક મૂલ્યાંક, શુમ્પિટરનો વૃદ્ધિનો સિદ્ધાંત, નિયોજકની અગત્યતા, વિકાસચક્ર, શાખાનું મહત્વ, અસમતોલ વૃદ્ધિ, મૂડીવાદનો અંત સમાજવાદમાં.

એકમ-૫ :

વિકાસ અલ્પવિકાસના ખ્યાલો, ગરીબી- નિરપેક્ષ અને સાપેક્ષ- વિકાસનું માપ-માથાદીઠ આવક, માનવ વિકાસ અંક- જીવનનો ભૌતિક ગુણવત્તા આંક (PQLI) – વસ્તીની સમસ્યા- એ.કે. સેનનો આર્થિક વિકાસ અંગેનો અભિગમ.

એકમ-૬ :

વિકાસના આંશિક વિશ્લેષણના સિદ્ધાંતો- ગરીબીનું વિષયક, શ્રમનો અસિમિત પૂરવઠો- લૂઈસનો સિદ્ધાંત- અર્થતંત્ર બે ક્ષત્રવાળું- ટીકાત્મ મૂલ્યાંકન, મોટા ઘક્કાનો સિદ્ધાંત

એકમ-૭ :

આર્થિક વિકાસ અંગેની વિવિધ નીતિઓ- સમતુલિત વિરુદ્ધ અસમતુલિત વિકાસ- ન્યૂનતમ પ્રયાસનો સિદ્ધાંત – સામાજિક દ્વિમુખીપણું.

એકમ-૮ :

આર્થિક વિકાસમાં કૃષિનો ફાળો- કૃષિ વિકાસ વૈશ્વિકરણ- અલ્પવિકસિત દેશોમાં ઔદ્યોગિકરણું તાર્કિકપણું.